

DOXA

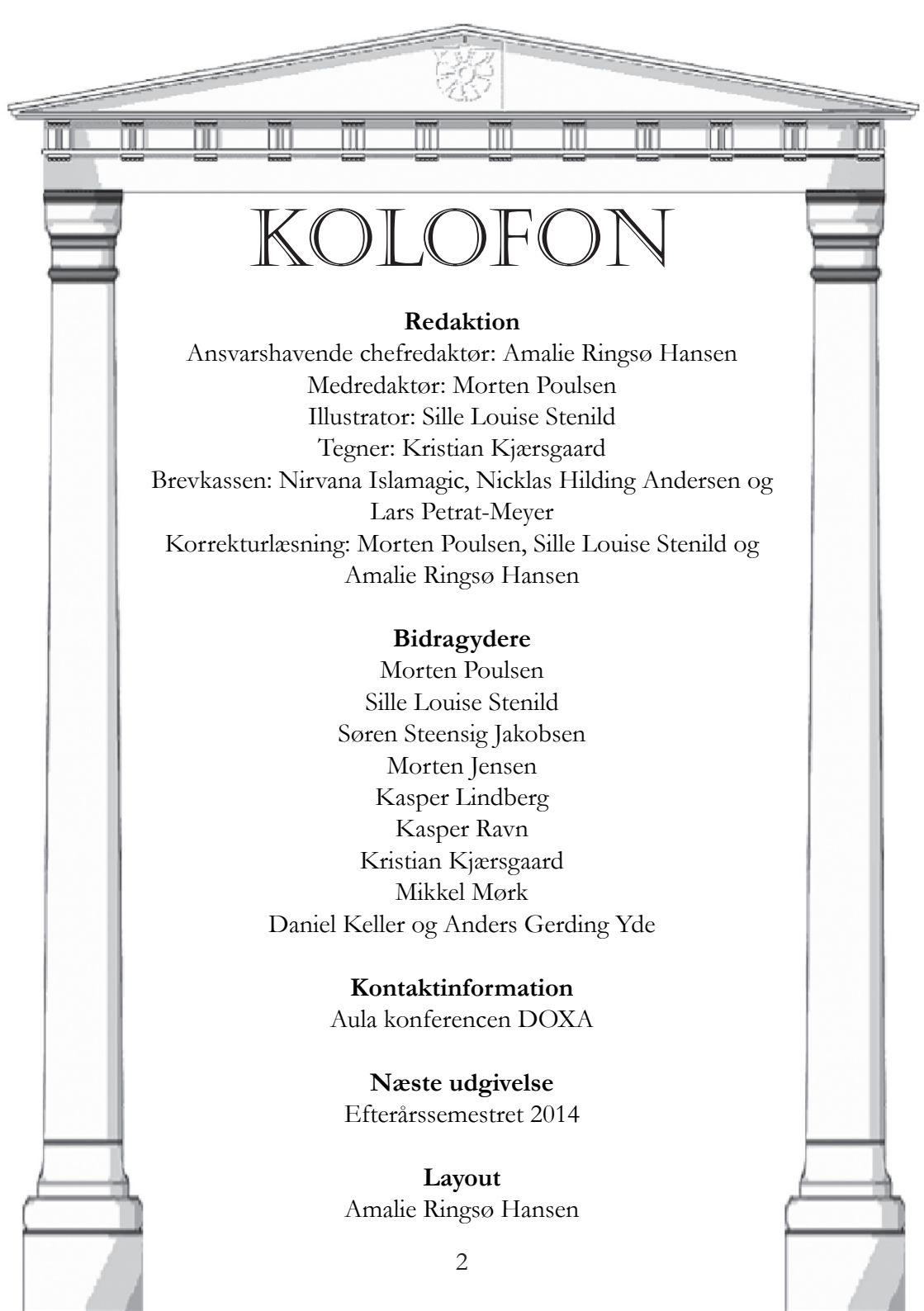
#46

ET VIRKELIGT
GODT BLAD!

Doxa slår til igen! Nyt blad fyldt med lækkerier! Ikke bare en tyk, støvet bog uden billeder i
Dybdgående portræt af vores aller Hans Fink <3. Brevkassen: Find svaret på
Læs og bliv klogere på spørgsmål som... af filosofien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
How do they work? Kvalitetsanalyse af alfaderlien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
Ideen: LUK MIG OP! What would Batman do? Batmandoen - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
Doxa slår til igen! Nyt blad fyldt med lækkerier! Ikke bare en tyk, støvet bog uden billeder i
Dybdgående portræt af vores aller Hans Fink <3. Brevkassen: Find svaret på
Læs og bliv klogere på spørgsmål som... af filosofien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
How do they work? Kvalitetsanalyse af alfaderlien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
Ideen: LUK MIG OP! What would Batman do? Batmandoen - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
Doxa slår til igen! Nyt blad fyldt med lækkerier! Ikke bare en tyk, støvet bog uden billeder i
Dybdgående portræt af vores aller Hans Fink <3. Brevkassen: Find svaret på
Læs og bliv klogere på spørgsmål som... af filosofien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
How do they work? Kvalitetsanalyse af alfaderlien - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET
Ideen: LUK MIG OP! What would Batman do? Batmandoen - er en sådan mulighed? Indeholder Høgh og MEGET MEGET

FEST!

KOLOFON

Redaktion

Ansvarshavende chefredaktør: Amalie Ringsø Hansen

Medredaktør: Morten Poulsen

Illustrator: Sille Louise Stenild

Tegner: Kristian Kjærsgaard

Brevkassen: Nirvana Islamagic, Nicklas Hilding Andersen og
Lars Petrat-Meyer

Korrekturlæsning: Morten Poulsen, Sille Louise Stenild og
Amalie Ringsø Hansen

Bidragydere

Morten Poulsen

Sille Louise Stenild

Søren Steensig Jakobsen

Morten Jensen

Kasper Lindberg

Kasper Ravn

Kristian Kjærsgaard

Mikkel Mørk

Daniel Keller og Anders Gerding Yde

Kontaktinformation

Aula konferencen DOXA

Næste udgivelse

Efterårssemestret 2014

Layout

Amalie Ringsø Hansen

INDHOLD

4

Leder

af Amalie Ringsø Hansen

6

Kvalitetsanalyse af filosofien

af Morten Poulsen

8

Tak! - et portræt af Hans Fink

af Søren Steensig Jakobsen

14

Idéen og manden

af Kasper Lindberg

18

Filosofi i tegneserier

af Kristian Kjærsgaard og Mikkel Mørk

24

Brevkassen

28

Kærlighedens æstetisk-etiske balance

af Victor Eremita

40

Nyt fra foreningerne

46

Homonormativitet - må vi så blive fri!

af Sille Louise Stenild

50

Gode råd - fra Henning Høgh Laursen

52

“Filosoffen” Simon Spies

af Morten Jensen

57

Land of Confusion

af Daniel Keller og Anders Gerding Yde

59

Bagsidens bagside

af Sille Louise Stenild

LEDER

af Amalie Ringsø Hansen

Endnu en gang er det blevet tid til et nyt nummer af vores alles DOXA. Denne gang er det nummer 46 i rækken. Det er egentlig ved at være rigtig mange blade. Det skulle være nok til at fylde pænt på hylden derhjemme, hvis man skulle være så heldig at have anskaffet sig et eksemplar af hver eneste udgave. Der findes dog nok næppe en eneste i besiddelse af en sådan samling, for det er jo et blad for de studerende lavet af de studerende. Så ville man enten have studeret i vældig lang tid eller være en ihærdig og loyal samler.

For at sige noget om vejret, så er sommeren jo så småt på vej. Inden længe trækker vi i shorts og sandaler, mens vi nyder kolde (eller mere sandsynligt: *lunkne*) øl siddende i det stadig fugtige græs, der er grønnere end aldrig før. Samtalerne starter lødigt og begavet, men ender i sjofelheder og tågesnak. Sådan er den danske sommer. Om natten kryber vi trætte i seng med røde kinder og sortgrønne tæer ned under alt for varme dyner. Hvor vi dog glæder os til denne tid på året!

DOXA står som det første tegn på sommerens indtræden. Med sin grønne farve, dumsmarte bemærkninger og dybe eftertænksomhed varsler det om en kommende tid, hvor alting er bedre. En tid hvor man tør drømme de store drømme. En tid hvor det kunstneriske sind ikke længere sidder fast i sin melankolske vinterslummer, men skråler i vilden sky med rødvinblå tænder og rækker ud mod en verden af latter og varme.

I dette nummer af DOXA er det tydeligt, at disse kunstneriske sjæle allerede kan lugte sommerens indtræf. Med inspiration fra vinterens dybde og med forventningen om sommerens lethed har de kreeret den ene underfundighed efter den anden.

Kære læser, jeg beder Dem nyde disse kreative væsners særlige blik for vor fælles verden. Lytter De efter, så finder De den fineste melodi af kærlighed og skønhed med noter af frihed og uskyldighed på en bund

af mørke og erotik. På denne måde formår skribenterne at forene en virkelighed, der ellers til tider kan virke kaotisk og usammenhængende, i billeder og tekster omfavnet i et strålende lysegrønt hæfte.

Men pas på! Til tider fungerer DOXA i sådan synkroni med omverdenen, at den slet ikke er til at adskille derfra. Tag ikke fejl, bladet er ikke blot endnu en del af den store helhed. Det er nu engang skrevet af kreative og iderige filosofistuderende og befinder sig dermed på grænsen mellem det virkelige og det fantastiske.

Så når De befinder dem på plæner og i parker rundt omkring i den jyske hovedstad, hold da øje med det lysegrønne hæfte, der så let forsvinder i det spirende græs. Åben det og lad en verden af indtryk udfolde sig omkring Dem. Føl hvordan De bliver indhyllet af livets mange facetter, mens De sidder dér midt i eftermiddagssolen.

Tilbage er der nu kun at ønske den kære læser god fornøjelse med oplevelsen af DOXA #45, mens vi længselsfuldt venter på den skønne danske sommer.

KVALITETSSANALYSE AF FILOSOFIEN

af Morten Poulsen

Før i tiden har der for mig at se aldrig været et behov for en egentlig kvalitetsanalyse af forskellige filosoffer og deres værker. Ej heller for filosofien som sådan. *Lady Philosophy* har lystigt vandret videre fra at prise den ene til den anden – sikret ved autoriteter. Men nu er verden en anden... *Alle* sætter spørgsmålstejn ved *alle* autoriteter. (Cirka, du ved. Man skal overdrive lidt for at få en pointe frem.) Det er såmænd også fint nok. Uden det havde vi aldrig haft homobryllupper, fri sex og Red Bull. Men – grænsen sættes, når folk begynder at bruge denne frihed til at synes godt om Ayn Rand. Aldrig havde jeg troet, at jeg skulle møde en, der mente, at *Atlas Shrugged* faktisk var en god bog. Og aldrig havde jeg troet, at jeg skulle blive nødt til at argumentere for, at det ikke var så. Men ved I hvad? Det er virkelig *hårdt* at argumentere for, at noget er lort! Først skal man sætte sig ind i ikke bare pointerne, men også i argumentationen bag. (Ved Ayn Rand kunne man sætte både pointer og argumentation i

Rand, Ayn (år1-år2). Kendt forfatter til “*Atlas Shrugged*” og ophav til det dybt ulogiske og inkonsistente forsøg på en filosofi, “Objektivisme”, der i sin essens er en forgrundelse af “the one procent.”

anførselstejn, men lad os lige prøve at være lidt mere generiske, okay? Bare fordi hun er frygtelig skal det ikke gå ud over alle de andre, bare en-lille-smule-mindre frygtelige.) Selv med snydekoder ved internettet tager det *lang* tid. Tid, jeg som aktiv studerende (cirka) ikke har (jeg vil da egentligt hellere sidde at se *Game of Thrones*). Hvad gør vi så?

Man kunne selvfølgelig lave IMDb “*philosopher version*”. *International Movie DataBase* kunne lægge grund

for *Internet Philosopher DataBase*. Problemet her er bare folk. Folk er alt for ofte alt for dumme (læsere af denne artikel er selvfølgelig uden for denne kategori). Her ville vi skulle arbejde med en masse vrangforestillinger, og resultatet ville måske ende med at være forment sådan, at Ayn Rand ville *come out on top*. Jeg ved ikke med jer, men bare at dette er en reel mulighed får mig til at gyse og fratage denne mulighed eksistensberettigelse.

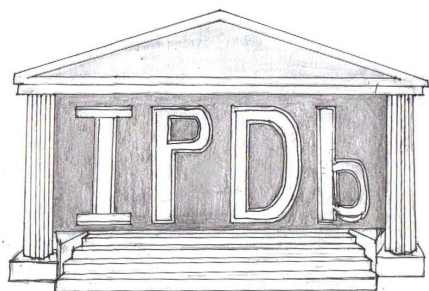
Hvad så med at bruge nogle mere kvalificerede individer til at bedømme, siger du? Jamen, det er da en strålende idé! Vi kunne få Stanfords filowiki til at smide en kvalitetbedømmelse ud af hver eneste filosof, de har arbejdet med, hvor faktorer kunne være noget som "tankerækkevidde", "stringens", "innovation" – det kunne hedde tankestrinrækvation! Men: her har jeg også to meget stærke modargumenter. For det første: dette ville om noget fange

bedømmelserne i nutiden. Vi ville jo gerne være lidt mere generiske, ikke? For det andet: de har ikke en dedikeret side til Hans Jonas, og ham synes jeg p.t. rigtigt godt om. Så igen nej!

Nu kommer min egen lækre lille idé så. Hvad med at give filosoffer den *eneste* sande test, der virkeligt er? *The Test of Time*. Lad enhver filosof tanker stå sig imod tidens hærgen, og hvis de overlever – så er det *good shit*. Her rammer vi to mål, jeg rigtigt godt kan lide: for det første bliver Ayn Rand rather ringe; for det andet bliver Heraklit bedre end Platon. Faktisk bliver *alt* vand ved siden af denne stærke kvalifikationsanalyse – helt bogstaveligt. Thales kaldes den ældste filosof, så han må jo være bedst og have ret.

Altså synes *the Test of Time* som det fedeste fede. Kun et lille problem: hvis vi skal bruge denne på konsistent, er noget dårligere, jo yngre det er. Denne analysemodel er helt frisk. Derfor må den være helt igennem ringe, lort, uden kvalitet.

Pis..

TAK!

- et portræt af Hans Fink

af Søren Steensig Jakobsen

”Hans Fink, ham skylder I megen tak”, siger Hans-Jørgen Schanz flere gange under vores samtale. Og det skal vi huske. Men først er det måske på sin plads at rette taksigelserne en anden vej. Historien om Hans

kunne være blevet meget kortere og tilsvarende trist. I april 1945, få uger før Befrielsen, lød der i Århus et enormt brag. Kraftigt nok til at ryste både beboere og vinduesglas et godt stykke væk. Fink-residensen

rystede dog ikke bare, den var borte med braget. Inde i huset havde hele familien været hjemme. Hans blev 8 måneder gammel slynget ud af sin vugge og blev fundet flere meter inde i de ruiner, der før havde været et hjem. Blå og gul, men heldigvis uskadt, ligesom resten af familien. Og det vil måske være passende at starte med et alt for beskedent 'tak' herfor.

Paradoksalt nok kan man takke mængden af krudt for, at der ikke skete mere med familien Fink den dag. Den tyske sympatisør-gruppe havde nemlig forregnet sig med deres krudtdosis, og forsøget på at statuere et forfærdeligt eksempel med Troels Fink og hans familie mislykkedes heldigvis, da husets vægge blev sprængt til alle sider og derfor ikke kollapsede over den uforvarende familie. Terrorhandlingen var et gengældelsesangreb mod Modstandsbevægelsen, der kort tid forinden var lykkedes med at få likvideret en af tyskernes vigtigste stikkere i Århus-egnen. Dette havde Troels Fink ikke haft noget med at gøre, hans hus og familie var et mere symbolsk mål, da Troels med sine sønderjyske aner og sit sønderjyske fokus i sin historieforskning og sin velkendte anti-nazisme personificerede kampen for det

danske. Senere, i 1959, blev Troels generalkonsul i Flensborg og brugte meget energi på at skabe et mindre fjendtligt miljø i en region og samtidig stærkt præget af krigen.

Det var dog ikke i Hans' barndom; den blev brugt på fodbold, og hvad man ellers får den til at gå med, i Kongsvang, et kvarter i det sydlige Århus. Her boede familien, Troels blev professor i historie og startede det første journalistiske kursus i Århus, mens børnene voksede op. Hans gik efter 5 år på Rosenvangskolen på Katedralskolen inde i centrum, og det var i denne tid, interessen for filosofi begyndte. Han blev introduceret for eksistentialisme, og det gjorde et stort indtryk på den unge mand, som det har gjort på mange spirende filosoffer siden. Efter studentereksamen mente Hans, det var værd at afprøve noget andet inden den akademiske verden, som han gennem hele livet havde kendt på anden hånd gennem sin far. Han var ikke i dyb tvivl om, at det var her hans fremtid lå, men først ville han prøve noget andet, og det blev til to år i militæret.

Det var selvfølgelig ikke det, Schanz mente, vi skulle takke Hans for. Det virke, han *skal* takkes for, påbegyndte

han til gengæld efter sine to år i militæret. Hans begyndte at læse filosofi i sommeren 1964 og er ikke stoppet siden. Det er næsten dobbelt så lang tid, som undertegnets tid i denne verden. Det er selvfølgelig lidt af en præstation i sig selv, men heller ikke som sådan det, Hans skal takkes for.

Efter en 2-årig afstikker med stipendium fra Århus Universitet til Oxford University for at skrive doktorafhandling om *The Analysis of Goodness*, under vejledning af bl.a. koryfæerne R.M. Hare og P. Foot, vendte Hans tilbage til Århus i 1971. Og det er måske i virkeligheden til denne periode, Hans-Jørgen Schanz mestendels skeler, når han mener, vi skylder Fink stor tak. Hans vendte tilbage til et universitet med en helt ny styrelseslov. Det stigende antal af unge, der opnåede en studentereksamen, resulterede i et stigende antal studerende ved universitetet. Det var den tidligere struktur ikke udtænkt efter; det var en strengt hierarkisk struktur, hvor professorernes ord var lov, når det gjaldt pensum og ledelse ved de forskellige institutter. Det blev efterhånden mere og mere problematisk, efterhånden som flere undervisere, med flere meninger, blev en nødvendighed. I

København havde de deres berømte studenteroprør, og i Århus blev universitetsparken også arnested for flere demonstrationer. På instituttet dannede Hans sammen med Uffe Juul Jensen og Johannes Østergaard Petersen et triumvirat, som skulle blive stærkt definerende for det institut, vi har i dag.

Alle var de ansatte som forskere og undervisere, og derudover medlemmer af bestyrelsen, og sammen fik de indført nye studieordninger og mere medbestemmelse til ansatte og studerende i det daglige. Det var en opbrudstid, og flere af de ældre ansatte var stærkt kritiske, bl.a. Justus Hartnack. Hans var aldrig den, der trak stregerne hårdest op, heller ikke i tilspidsede situationer, som der var mange af i denne periode. Han beskrives af andre unge filosoffer fra den tid som 'en systemets mand, der helst vil have tingene til at fungere'. En praktiker der ikke ser mening eller finder tilfredsstillelse i provokationer eller hævnakter. I fin overensstemmelse med denne pragmatiske åbenhed over for forskelle fik triumviratet også gjort op med den ensidighed, der hidtil havde præget pensum ved filosofi. Hvor Hartnack havde lagt størstedelen af fokus på den

analytiske del af filosofien, fik Hans, Uffe og Johannes i højere grad tilgodeset den kontinentale tradition. Som Hans siger: ”Det har været vores hovedprincip fra begyndelsen, at vi skulle kunne begge dele. Dybest set er der ikke analytisk filosofi og kontinental filosofi, men god filosofi og dårlig filosofi.”

Den anden store tak, vi skylder Fink iflg. Hans-Jørgen Schanz, er i forbindelse med det, som han kalder ’filosofiens store krise’ tilbage i begyndelsen af 70’erne, hvor universitetsfilosofien stod over for en stor prøvelse på sin eksistensberettigelse. Det alment introducerende kursus ved alle universitets fakulteter, kaldet *filosofikum*, blev afskaffet, og dermed forsvandt også en stor del af filosofiens anvendelse på universitetet. Hans og Uffe var på daværende tidspunkt i spidsen for instituttet, og de, om ikke opfandt så i hvert fald, udbredte ideen om fagspecifik videnskabsteori på de forskellige fakulteter. Uffe var mest ansigtet udadtil i denne tid, og han underviste, og gør det stadig, ved Medicin. Hans underviste på jurastudiet, hvor hans bog *Samfundsfilosofi* stadig bruges, men han lagde sin hovedindsats i udviklingen af fagene Filosofihistorie, Etik og

Politisk Filosofi på filosofi-instituttet og var med til i Institutbestyrelsen at definere dets retning i flere perioder som Institutleder. Hvor andre fagfilosoffer i ledende stillinger ved universiteterne ofte har formået at kapitalisere på deres navn og virke, har Hans aldrig været andre steder end ved universitetet. Ingen konsulentvirksomheder eller lignende, selvom han har haft masser af muligheder for det med sit engagement i et hav af udvalg og foreninger. Det fjerneste, han har været fra instituttet var fra 1980-84, hvor han var dekan for Det humanistiske fakultet og fra 1987-92, hvor han var midlertidig professor og leder for det tværfaglige samarbejde, Center for Kulturforskning. Hans har efter eget udsagn ’altid haft nok i filosofien bredt forstået. Fagligheden skulle ikke være springbræt for noget andet’.

Filosofien har været med i det meste af, hvad Hans har foretaget sig siden dengang tilbage i 1964, hvor han med eksistentialistiske interesser søgte ind og studerede analytisk filosofi ved Hartnack. Han kan se filosofi i alt, og interesserer sig derfor for det meste. Når Hans har ferie fra sit arbejde som filosof, læser han filosofi. Her er ingen stærk afgrænsning mellem arbejde

og hobby. Hvis hjernen snurrer for hurtigt, eller øjnene bliver for sløve, går han gerne en tur ved sit hjem, der ligger i en lille landsby uden for Århus. Det store hus tæt ved naturområder blev en nødvendighed, da han og Asta flyttede deres store familie herud. Der var brug for værelser, og Asta fik brug for plads, da hun åbnede et kursuscenter med filosofi og meditation. Nu er værelserne gode at have, når de nu fire voksne børn kommer på besøg med børnebørnene, der indtil videre er elleve af. Og det er en af de ting, Hans glæder sig til ved at gå på pension. Han prøver på ikke at bekymre sig for meget om tomrummet, der for andre kan opstå ved at gå på pension. Filosofien behøver man heldigvis ikke stoppe med, bare fordi man stopper med at arbejde professionelt med den. ”Jeg håber, jeg kan blive ved med at skrive og læse, og at der indimellem er nogen, der vil høre et foredrag eller invitere mig til et seminar”. Det kan være, der bliver tid til et forsøg udi et mere systematisk værk. Og så bliver der helt sikkert tid til at nyde en ’guilty pleasure’ i form af en svær sudoku med mere regelmæssighed.

Hans kører en finger under hvert

øje og væk fra ansigtet. Han har løftet brillerne kortvarigt og er gået et skridt tilbage fra de studerende, som deler scenen med ham. Der er blevet sagt tak, og det på behørig vis. I behørig omgivelser: auditoriet. For hvis der skal siges tak til Hans for ét virke i særdeleshed, så må det være det, han har udøvet her; sin undervisning. Magen til pædagogisk ekvilibrisme skal man lede længe efter; store, abstrakte tanker og ideer formidlet på så fornem vis, at selv en udenforstående vil forstå langt størstedelen. Store ideer formidlet med et lille stænk af ironi til tider, andre gange et personligt islæt, der har fået os alle sammen til at føle, vi kendte Hans lidt bedre end vores andre undervisere. Gamle ideer gjort levende af den gamle mand, der har vandret sin scene tynd foran de kridtfyldte tavler, mens han stort gestikulerende det ene øjeblik og tavst overvejende sin næste formulering sekundet efter, har tegnet og forklaret Platons idéverden, Hegels cirkler og Kants fiskenet for generationer efter generationer af filosoffer. Avancerede tekststykker udlagt med Hans’ særegne rytmik; i begyndelsen af en talestrøm går det lidt langsommere, nogle gange næsten tøvende, inden han får talt sig varm, og de kraftige accentueringer på de vigtigste stavelser i de vigtigste

ord kommer uden overvejelse, men med masser af forskellige formuleringer, så alle kan nå at få nedfældet fyldestgørende noter.

Jeg kan huske en af mine første dage som filosof, en gang i rusugen, hvor der blev tid til at snakke om undervisningen og underviserne med tutorerne. Den første karakter, der blev nævnt og diskuteret, var Hans Fink. Jeg husker tydeligt, hvordan der blev snakket om de specielle finkske kropspointurer under en forelæsning; 'begge hænder på hovedet', 'hænderne på brystkassen' og 'en hånd på maven, en hånd på hovedet'-udgaverne var alle klassikere. Jeg kan huske, hvordan det blev fortalt, Hans en gang imellem tænkte hurtigere, end han talte, og at det kunne resultere i nogle 'oh'-pauser. Og jeg kan huske, jeg tænkte, denne Hans Fink måtte være en af de forvirrede universitetstyper, jeg havde set karikeret igen og igen. Og som så mange andre gange, kunne jeg ikke have taget mere fejl. Pointen hermed var egentlig at illustrere det, som i sidste ende er den største tak værd, og det vi vil savne mest; den personificering af hele filosofien ved AU, som Hans om nogen har legemliggjort. Selvfølgelig var det Hans, der først blev nævnt, hvem

skulle det ellers have været? Hans har været med i filosofien i Århus de sidste 50 år, ligesom filosofien har været med Hans.

Sit eftermæle tænker han ikke på; det er op til eftertiden at vurdere. Og vi, den nærmeste eftertid, vil gerne starte med at give udtryk for vores vurdering. Derfor skal det lyde endnu en gang: 'Tak!'. Det kræver trods alt en vis tid og plads at takke ordentligt for 50 år.

IDÉEN OG MANDEN

af Kasper Lindberg

Hvad er en idé? Dette spørgsmål mener jeg at have et lille svar på: Det er både indhold og anskuelse. Dette skal forstås som spørgsmålet om, hvorvidt modtageren af en idé kan adskille idéen fra manden, således at idéen står isoleret betragtet? Jeg vil argumentere for at der findes flere sfærer for idéerne, hvorfor spørgsmålet kræver flere svar.

Hvad er forholdet mellem menneske og idé? En mand kan ændre *sin* idé, men han kan aldrig ændre på idéen, som han for altid har delt med verden, og som verden for bestandig ejer. Hvad vi derfor burde tro på, når vi ser vores helt, er ikke manden selv, men snarere mangfoldigheden af idéer manifesteret i manden. For han kan ændre sin idé, og ikke længere være objekt for vores beundring, men hvorfor synes det at idéen taber værdi i denne proces? For sandelig har intet i idéen ændret sig, kun manden, hvori den var manifesteret. To muligheder foreligger derfor: Enten kan vi aldrig have reel indsigt i, og den dybe tro

på en idé, medmindre vi kan gøre idéen sekundær, forstået sådan, at objektet for vores benovelse bliver et menneske, og ikke idéen selv, som kun gennem mennesket opnår værdi som en fornuftig, oplysende tanke. Den anden mulighed må derfor have idéen som primært objekt, hvor vi beundrer idéen blot for det den er: en tænkt tanke. Jeg vil mene at begge muligheder bestemt eksisterer, men at de tilhører forskellige sfærer - dernæst er der en tredje sfære, hvor filosofien residerer. Dette bringer mig til præsentationen af tredelingen af forståelsen af forskellige typer idéer.

Den første type idéer, som altid er sekundære ift. manden, der repræsenterer dem, tilhører især den politiske sfære. Ikke overraskende er det yderst besværligt i en demokratisk stat at gennemføre en idé, lad os sige en omvæltende lovændring, om end den er vidunderligt gennemtænkt, hvis ikke man formår at formidle sin idé til den tilsigtede vælgergruppe. Idéen har altså ikke intrinsisk status, men er sekundær ift. den formidling, der er nødvendig. Hvad vælgerne

må tro på, er således manden, og ikke idéen. En anden problematik vedrørende politiske idéer er, at vælgerne i mange tilfælde ikke vil kunne forstå idéen, grundet den store fagspecificitet, der ikke er hele befolkningen tilgængelig, hvorfor de må stole på manden, snarere end hans idéer.

Her kan man underkategorisere de politiske elementer i 2 arbejdsfaser. Den ene, en indadvendt proces, hvor politikerne må agere som forhandler i arbejdet med andre politikere - en proces, hvor idéerne ikke er sekundære, men behandles for det de er - tanker¹. Dernæst er der den allerede beskrevet udadvendte proces, hvor det er modtageren af idéen, og altså formidlingen, der er primær.

Den anden type idéer er næsten udelukkende videnskabelige idéer. De færreste betvivler Einsteins bedrifter inden for fysikken, simpelthen fordi han ikke var veltalende, eller fordi han ikke var køn nok til fysik. Derimod taler hans videnskab for sig selv, og behøver som sådan ikke manden som bindeled mellem afsender og modtager, selvom det selvfølgelig er nødvendigt, at manden har eksisteret for at idéen kan

produceres.² Endvidere formidler videnskabsmanden i mange tilfælde sit stof til andre videnskabsmænd med nogenlunde samme kundskaber. Dette lægger blot til fornemmelsen af, at den videnskabelige idé kan stå alene, isoleret fra manden, da modtageren af idéen er i stand til overhovedet at begribe den.

Det skal dog bemærkes at ikke alle videnskabsmænd med gode idéer, får idéer med lige så revolutionerende natur som Einsteins, der ad sig selv eskalerede i sin samtid. Derfor må nogle videnskabsmænd også delvis se deres succes bero på den måde, de fremsætter deres stof på. Forskellen på idé-type 1 og 2 er altså at politikerne i den demokratiske stat *altid* har idéerne på en sekundær basis, ift. den politiske proces, hvor *nogle* videnskabsmænd står i samme forhold.

Den tredje type er blandt andet filosofiske, æstetiske og teologiske. Heideggers mulige forbindelse til nazisterne er et eksempel. Lad os antage, at han var Goebbels' personlige rådgiver, og fodrede ham med alle de "bedste" indfald - ville det have indflydelse på oprigtigheden og betydningen af hans idéer i *Sein und Zeit*? Eller lad os antage, at der i samme værk er 5 fantastiske idéer og

5 umådeligt dårlige idéer - tager de ringe idéer noget fra de gode? Som værk er det unægteligt en fornedrelse, at nogle af konceptionerne ikke fungerer, men som isoleret idé, hvad har hver af de 5 gode idéer mistet, ved sammenkædning med ringere idéer, hvis vi antager, at de ingen forbindelse har, udover at befinde sig side om side i en bog? Grunden til at dette er i grænselandet mellem type 1 og 2 er, at vi oftest tænker på fx Heideggers tanker, ikke som isolerede idéer, men som system. Vi spørger *hvad tænker Heidegger* i stedet for *hvilke idéer kan uddrives af denne tekst*. Vi forguder sammenhørlige værker, der som helhed bringer et budskab. Men som jeg har påpeget, kan selv den mest idiotiske tekst, lad tage den indeværende som eksempel, indeholde tegn på momenter af klarhed, der vitterlig har noget at tilbyde.

Videnskaben ser altså ud til at gå fri. Men hvad med filosofien? Og vil demokratisk politik altid primært bestå af demagogi, for dernæst at omhandle en ”idéverden”? Endvidere, hvad har filosofien mistet, hvis noget, ved at underkende glimrende tanker, grundet et generelt dårligt gennemført værk, eller en politisk upopulær forfatter? Det er disse tanker, der har fået mig

til at opfinde dette lille ”idé-system”. Slutteligt er der to normative tanker om, der vedrører spørgsmålet om opdelingen mellem idé og manden. Først og fremmest er det objekt for en længere diskussion, om man *bør* adskille (eller samle) idé og mand i en og samme konception. Dernæst vil blot bemærke, hvad jeg egentlig satte mig for - nemlig en påpegning af, at vores konception af idéer per se *ikke bør* være simpel, uanset hvilke rammer man så derefter opstiller i det nuancerede billede.

Jeg vil nu takke af med en simpel anmodning. Hvis du har læst denne tekst, og finder den aldeles latterligt, så prøv i det mindste at finde en enkelt idé, der udviser en snert fornuft.

PS: Tak til Casper Mondrup Dahlmann for kritiske bemærkninger og gæve forslag.

Noter:

1. Det er ganske givet en lidt utopisk opstilling, da den ikke-offentlige politiske proces nok ikke altid foregår sådan - om end den måske burde.
2. Det vidste du, kære læser, formodentlig godt.

IDEALISMEKREDSSEN: 10-YEAR ANNIVERSARY

KANT, IDEALISM AND FREEDOM

THURSDAY, MAY 22, 09.00-17.30

NOBELSALEN, BUILDING 1485, ROOM 123

AARHUS UNIVERSITY

-
- 09.00-09.15:** Anders Moe Rasmussen: *Opening remarks*
09.15-10.15: Robert Stern: *Round Kant or Through Him? William James and Kant on Free Will*
10.30-11.30: Jakob Lautrup: *Kant's Ethical Idealism*
11.45-12.45: Frode Kjosavik: *"Freedom of Thought" – Kant on the Spontaneity of Cognition*
12.45-14.00: Lunch break
14.00-15.00: Camilla Serck-Hanssen: *Kant and The Liberating Potential of Rhetoric*
15.00-16.00: Esther Oluffa Pedersen: *Kant's Assessment of Culture in the Critique of Judgment*
16.00-16.30: Coffee break
16.30-17.30: Steen Brock: *Philosophy of Culture as Metaphysics - Considerations on Ernst Cassirer's Philosophy*

Participation in the seminar is free, but prior registration is required: https://auws.au.dk/Kant_idealism_and_freedom (deadline: May 8).

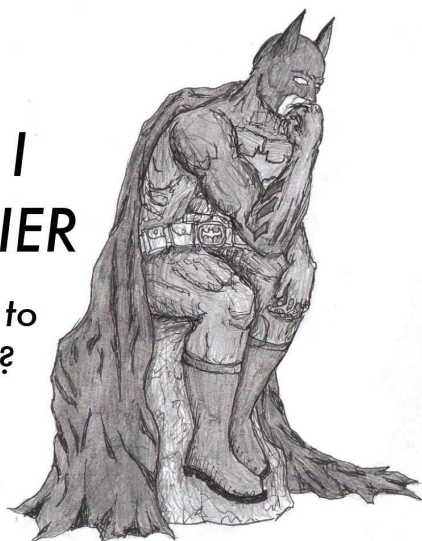
For further information about Idealismekredsen visit www.idealismekredsen.dk/blog/

The seminar is organized by Anders Moe Rasmussen (filamr@cas.au.dk) and Carsten Nielsen (cafo@dpu.dk) in collaboration with the Research Programme for Philosophy and Intellectual History, Aarhus University.

FILOSOFI I TEGNESERIER

- What is it like to
be a bat(man)?

af Mikkel Mørk og Kristian Kjærsgaard

En lille familie begiver sig hjem efter en tur i biografen gennem den snævre sidegade Park Row Alley. De to forældre og deres 8 år gamle søn har netop set filmen *The Mark of Zorro*. De har alle haft en fantastisk aften i familiens trygge rammer – alt er godt. Men en ukendt person lurker i gadens skygger. Idet han træder ud af mørket blokerer han familien vejen. Han drager en blank genstand, som giver et sølvgråt genskær i sidegadens sparsomme lys. To skud flænses stilheden. I et glimt er Park Row Alley oplyst af pistoludmundingens flamme. Kl. 22:47 d. 26. juni dør Thomas og Martha Wayne. De efterlader deres eneste søn forældreløs og forladt i regnen. I et skæbnesvangert øjeblik

bliver kimen til den unge drengs skæbne lagt.

Dette er starten på fortællingen om Batman...

Tegneserier er i Danmark et undervurderet medie, der betragtes forsimplet som forskellige farverige helte i kostumer, der giver skurken et par på kassen, redder dagen og slutter af med at drikke varm kakao med sin unge hjælper i heltehulen, og synes tilmed enten at være forbeholdt børn eller aldrende ensomme nørder. Dette er dog et forfærdeligt og yderst krænkende syn på den enorme diversitet af fascinerende tegneserieuniverser, der er i konstant udvikling og indeholder alt fra en myriade af betagende kunstværker på hver

side til dybsindig eksistentialisme, aktuelle samfundskritiske problemstillinger og en bred vifte af filosofiske spørgsmål, der har betaget menneskeheden i årtusinder. For at illustrere dette, må vi lave en drastisk indsnævring, og der vil derfor fokuseres på en af de mere populære helte for tiden; Batman.

For nu at se nærmere på blot et af de mange interessante filosofiske aspekter vedrørende Batman, kan der inddrages et case study af det omfattende story arc *No Mans Land* med et fokus på social og politisk filosofi.

Grundlæggende for historien er indtrædelsen af en hobbesiansk naturtilstand. Hobbes forestillede sig livet i naturtilstanden som slet, brutalt og kort, men dette kaotiske og drabelige frihedsscenario blegner i sammenligning med Gotham Citys destruktion, nedbrydelse af den sociale orden og bander af nådesløse kriminelle, der kæmper for psykotiske superskurkes interne kamp for magten, imens Batman på mystisk vis er fraværende, som en manglende suveræn. Her udforskes menneskeligheden i fraværet af civilisation, forskellige magtinstansers forsøg på at udøve magt samt moralske dilemmaer, alt

imens Batman senere hen forsøger at genetablere en social orden i samarbejde med den officielle suveræn, nemlig Gotham City Police Department.

For nu at kigge nærmere på moralen omkring verdens bedste detektiv, så er den etiske Batman svær at definere præcist. For i nattens mørke og i kampen mod en mangfoldighed af skurke udvises en dobbeltsidet udførelse; selvtægtende brutal og i bund og grund uetisk behandling af kriminelle, men med positive konsekvenser for en overordnet sag og beboerne i Gotham City. Her udviser den kappebeklædte hævner en tendens til en utilitaristisk adfærd, men alligevel forekommer der også linjer af deontologi, da Batman aldrig slår ihjel. Dette står i modstrid med den utilitaristiske opfattelse, specifikt i forbindelse med Jokerens eksistens, for hvis Batman absolut havde hengivet sig til utilitarisme, burde han for længst have slået Jokeren ihjel, og ville dermed have forhindret tusindvis af menneskers død. Dette dilemma plager ham dog også inderligt.

Batman kan derfor betragtes som et udtryk for den form for paradoks, der kan opstå i mennesker som et moralsk væsen, og den problematiske

uenighed, der viser sig i forskellige opfattelser af etiske retninger.

Batman udviser også en tildels dydsetisk og deontologisk dedikation i en ubønhørlig kamp mod kriminalitet, som forårsager en fralæggelse af normale vilkår for lykke. Det tætteste han for eksempel kommer på familie, er butleren og mentoren Alfred og de fire forskellige generationer af Robin - inklusiv den nuværende, hans søn Damian Wayne - samt andre kappebeklædte personligheder såsom Batwoman, Oracle, Huntress og Catwoman. Batmans evindelige opgør mod menneskets uetiske og nederdrægtige side gør, at hans omgangskreds er reduceret til dem, der autonomt kan assistere ham i hans altomfattende sag imod det meningsløse mørke, der slog hans forældre ihjel.

Årsagentilkriminalitetsbekæmpelsen er med stor sikkerhed udsprunget af en personlig og meningssøgende grund skabt af den skelsættende aften i Crime Alley. Spørgsmålet er så bare, om Batmans utrættelig kamp mod ondskaben, både i Gotham City, men også på et intergalaktisk plan, er drevet af en hadsfyldt hævngherrig egeninteresse eller en utilitaristisk og dydsetisk

selvopofrende verdensanskuelse.

Batmans kompleksitet vedrørende sin etiske handlemåde kan eventuelt klargøres ved at bruge det velkendte eksempel om en løbsk togvogn.

Lad os sige, at Jokeren i en tåge af hans unikke psykotiske irrationalitet forsøger at vise Batman, at han er fejlbarm, at verden er kaotisk meningsløs, at dødens vilkår er uundgåelige og arbitrære eller at Jokeren bare forsøger at have lidt sjov, ved at lade en togvogn køre i fuld fart mod fem fastbundne mennesker, der ligger længere fremme på skinnerne. Scenariet består så i, at ved at dreje toget ind på nogle andre skinner, undgår man at dræbe de fem, for derimod selv at være årsag til døden af det ene menneske, der ligger fastbundet der. Sådan et scenarie hjælper med at sondre etiske positioner og måske endda til at indse hvilken vej ens subjektive moralkompas drejer. For vi skal foretage et valg, og vi er bundet af tankeeksperimentets præmisser. Men hvad vil Batman gøre?

Han vil uden tvivl forhindre situation på en velovervejet og fuldstændig uforudset måde, redde dagen og bringe Jokeren fortvivlet

tilbage til Arkham Asylum. For dette er præcis det vidunderlige ved tegneserieuniverset; en velkendt realisme gradbøjet af supermennesker, der transcenderer de gængse begrænsninger og muligheder og derfor er med til at give vores grå verden et strejf af magi.

Og så vel også fordi, at det er mega fedt.

Batman er derfor en karakter, der intet middel vil sky for at nå sit mål – dog med den tilføjelse at han aldrig vil bryde sin regel med ikke at begå mord. Der skal nemlig være en klar adskilt linje imellem skurken og helten.

Han er en person, der ved hjælp af sit intellekt altid har det kølige overblik og overskud til at træffe det rette valg. Det er netop derfor han kan regnes som Supermans ligemand, på trods af pseudoguddommelige kræfter, og indimellem overmand fordi hans strategiske evner langt overstiger de andre heltes formåen. Det er ikke kun det faktum, at han blot er en mand, som adskiller ham fra de andre superhelte. Batman er ydermere en karakter, som har visse mørke sider. Hans indædte kamp mod kriminalitet sker bedst i skjul af mørket. I det dunkle lys mellem lys

og mørke er der en snæver sti kun Batman betræder. Selve hans væren *overskrider* det etiske dilemma fra tidligere. ”Der er altid et tredje valg.”

Batman er utvivlsomt en fascinerende og utrolig dyb og filosofisk karakter, og denne type af plagede helte med nattens mørke i deres sjæl, kan ses i forskellige interessante udformninger. Her er valgt to også filmatiserede maskerede karakterer, der i højere grad tenderer til at være antihelte. Begge er udformet af tegneseriegeniet Alan Moore.

Den første er V i *V for Vendetta*. Han er en selvtægtsanarkistisk frihedskæmper med tilbøjeligheder til terrorisme, som dedikerer sit liv til at frigøre folket fra et korrupteret, paternalistisk og totalitært samfund ved at indlede folket til revolution. Ligesom Batman er han indledningsvis drevet af en ubarmhertig hævn, et personligt vendetta, men kæmper ligeledes også for en større sags tjeneste.

Den anden er Rorschach i *Watchmen*. Han er en ekstrem udgave af Batman, der deler et sort-hvidt billede på kriminalitet, men i en pervers og præapokalyptisk dekadent verden, er der ikke meget andet at se end sort hvilket fører til

en brutal blodhævn imod ondskab. Rorschach er en absolut utilitarist med en totalt fraværende tøven, når det kommer til henrettelse af folk, der overtræder loven, og han følger ukompromitteret sin verdensanskuelse helt til det sidste.

Hvis ovenstående ikke har overbevist læseren om filosofien i tegneserier - der blot er en del af det nærmest uudtømmelige intellektuelle legeland, som findes i tegneseriens verden - så kan der med glæde og med opfordring anvises til selv at undersøge sagen nærmere med et meget begrænset udpluk af fantastiske tegneserier, der kan beskues under et filosofisk mikroskop:

Maus af Art Spiegelman.

The Sandman af Neil Gaiman

Y the Last Man af Brian K. Vaughan

Hvis en gennemlæsning af disse ikke formår at åbne læserens øjne op for tegneseriens vidunderlige historier og mytologier, så kan man formodentlig som en sidste udvej forhøre sig hos Carsten Fogh Nielsen hos Aarhus Universitet.

Nævnt i artiklen:

No Mans Land vol. 1-5 af diverse forfattere

V for Vendetta af Alan Moore og David Lloyd

Watchmen af Alan Moore og Dave Gibbons

Tilfældigt udvalgte:

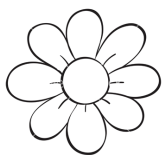
The Dark Knight Returns af Frank Miller og Klaus Janson

The Killing Joke af Alan Moore og Brian Bolland

Logicomix af Apostolos Doxiadis og Christos Papadimitriou

Kære Doxa, hvorfor skal I have
en brevkasse? Og hvad kvalificerer
jeres brevkasse til et besvare vores
spørgsmål?
Svar: Fordi vi er klogere end dig!

Hvorfor skærper vin min
lyst til at læse filosofi?
Svar: Fordi du er lider-
lig?!!!?

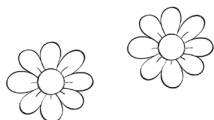
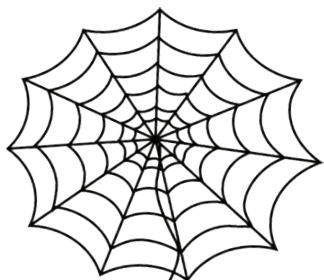
Kære Doxa, hvorfor
kan jeg ikke lide Zizek?
Svar: Fordi du er interpel-
leret af ideologien.

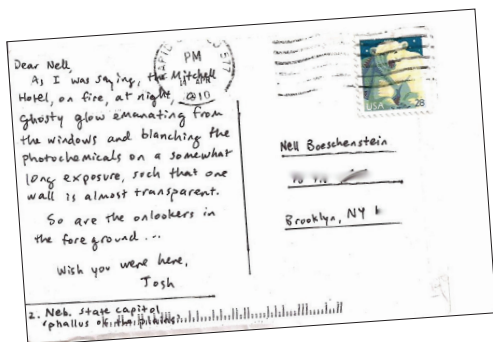
Hvordan ville Martin
Heidegger tackle en tur
I Ikea?

Svar: Heidegger døde
før Ikea kom til Tysk-
land, IDIOT!

Kære Doxa, har min angst
nogen filosofisk signifikans?
Svar: Nej, du er bange for
edderkopper.

Kære Doxa, er en omfavnelse
en strid? Din Johannes.

Svar: Nej, det er et kram?!

HVEM ER DU?

• Kære Doxa, hvorfor er der noget •
• snarere end intet? •
• **Svar:** Doxa brevkassen er noget. •
• Hvis der var intet frem for no- •
• get var der ingen doxa brevkasse. •
• Brevkassen er. ERGO er der no- •
• get! DERFOR! •

Kære Doxa, findes kvinden?

Svar: Nu hedder det jo kosten, men NEJ!

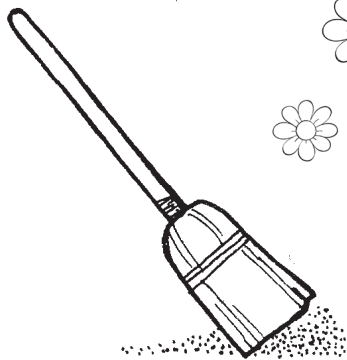

Kære Doxa, hvorfor bliver jeg altid så opstemt når jeg hører Hodja fra Pjort af Sebastian?

Svar: Fordi du associerer Pjort med pik – du er homo!

▣ Kære Doxa, hvordan kan/vil/skal mit liv give mening når Hans Fink stopper? ▣

Svar: Det kan/skal/vil det ikke! Du DØR.

Kære Doxa, laver en filosof mange damer? I så fald – er Kidd filosof?
Svar: JA, NEJ!

KÆRLIGHEDENS ÆSTETISK-ETISKE BALANCE

af Victor Eremita

Kære læser!

I denne udgave af DOXA har vi den ære at præsentere Dem for et nybrud i tænkningen af det æstetisk-etiske! Som De formodentlig er

bekendt med, købte en vis Victor Eremita en gang for mange år siden i en marskandiser en ganske bestemt secretaire (for den nymodens læser er dette et særligt fransk skrivebord,

ovenpå hvilket der forefindes to på hinanden stablede gemmer, i hvilke man kan lægge diverse af indehaveren udarbejdede skrifter). Ligeledes er det Dem formodenligt bekendt, at omtalte Hr. Eremita i omtalte secretair fandt en samling dokumenter, der syntes at være en brevveksling mellem to venner: denne brevveksling blev snart efter udgivet som bog. Her tales naturligvis om korrespondancen mellem den under intet andet navn kendte 'A' og dennes ældre ven, assessoren Wilhelm, udgivet under titlen *Enten-eller*, af bemeldte Hr. Eremita. Tilfældet vil, at vi på DOXA just har købt en sådan secretair – og gæt hvad vi fandt! Imellem mange efterladte sære papirer, fandt vi et dokument, der bar præg af den samme stil som assessor Wilhelms værk, og tilmed dennes navn! Dokumentet lader til at være et brev, skrevet til selvsamme 'A', som Wilhelm dengang også skrev med; i dette tilfælde et svar på et brev, vi desværre endnu ikke har kunnet finde blandt de i secretairen efterladte dokumenter (såfremt det da er der!). Ydermere bærer flere af de i secretairen fundne papirer navnet Victor Eremita, hvilket leder os til at tro, at det måske er selvsamme herres secretair vi har købt, hvorfor vi finder det passende, at udgive dette dokument, under

just det navn. Vi håber, De vil nyde udgivelsen!

/DOXA

Uddrag af assessor Wilhelms papirer: Kærlighedens æstetiske balance

Min kære ven,

Det kan dårligt komme som nyheder for dig, at kærligheden fordrer udtryk, og således i sig indeholder en æstetisk dimension. Dette har du selv til fulde påvist i dit brev om den ulykkelige kærlighed. Således beskriver du selv, ganske korrekt, hvorledes enhver relation fordrer udtryk, da der uden udtryk ingen relation kan være, og omvendt ingen relation uden udtryk. At denne fordring hurtigt kan lede til et særdeles lidelsesfuldt paradoks lader sig også, som du selv beskriver, nemt påvise. Som jeg ved lejlighed har ladet dig vide, har det været mig umuligt at give dig et tilfredsstillende svar på dit spørgsmål om, hvorledes den ulykkelige kærligheds paradoks kan opløses – for dette fortjener du en dybtfølt undskyldning, idet jeg ved, at du stoler på og regner med mig, i nødens svære stund. Imidlertid har dit brev inviteret til bestandig tænkning, idet dit paradoks

efterlader flere spørgsmål, der i sig selv er afhandlinger værdige. Således skriver jeg nu til dig, idet jeg mener, at der i din forståelse af kærligheden forekommer at mangle et styrende element, der kan tøjle og kontrollere den æstetiske fordring – et element jeg vil mene er afgørende, såfremt man ønsker at få noget værdifuldt ud af en kærlighedens relation.

Lad det være sagt med det samme – dette er ikke et svar på, hvorledes man løser paradokset, når man først sidder i det. Om der skulle være et godt svar på dette dilemma, er det ikke et, der er mig bekendt, og for al min tænkning, må jeg, meget min vilje imod, bestandig være dig svar skyldig desangående. Nej, det, der her er min mening, er, at vise en vinkel fra hvilken man med fordel kan tilgå kærligheden som fænomen.

Dersom én skulle sige: ”Kærligheden må dog til alle tider være bunden til og følge etikken,” da ville ingen vel undre sig. Thi det gives, at for så vidt som eksistensen fordrer en etisk dimension, må kærligheden som fænomen være denne undergiven. Skulle én derimod sige: ”Kærligheden er og bliver æstetikens slave,” da ville man vel løfte et øjenbryn eller mere. Thi hvad siges der nu? Ét er det vel at

sige, at der i kærligheden er indeholdt en æstetisk dimension; noget andet må det være at sige, at denne dimension, udtrykket, skulle være styrende for kærligheden, således, at kærlighed og udtryk næsten falder i ét – at kærligheden alene skulle være et æstetisk anliggende. At dette stundom skulle være tilfældet betvivler jeg ikke – dette påvises til fulde, såfremt man er vidende om den nyere cogitatio amoris. Indenfor denne lader dette udelukkende til at være tilfældet. Således er man i vore dage på det nærmeste indlagt til bestandig at høre om disse populi paradisi, for hvem intet andet lader til at være vægtigt, end denne infame ide, at kærligheden skal være alene et æstetisk anliggende – at der intet skal være, uden udtrykket. Således går der gerne sjældent længe, inden jeg, når jeg er ude, hører om disse mest absolutte hedonister, for hvem intet uden festen, rusen og passionen lader til at have nogen dragning. Her fristes du, min kære ven, måske til at huske på salig Youngs ord: ”Er fornuften da alene døbt? Er lidenskaberne hedninger?” og spørge mig, hvorvidt lidenskaberne da ganske bør knægtes til fordel for fornuften og i sig selv ikke har krav på respekt. Men da ville du gøre mig uret, som du også hurtigt selv ville komme frem til; du husker jo nok, at

det, jeg her diskuterer, ipso facto er et æstetisk og dermed et lidenskabenligt anliggende. Denne cogitatio amoris, af masserne øjensynligt i vid udstrækning adopteret, må dog betragtes som en fejlslutning, idet denne betragtning, som det ses, som oftest fører til ganske pinefulde situationer, fra hvilke der ofte ikke umiddelbart forefindes nogen god exitus. Man fristes således til at spørge: Er det da forkert at betragte kærligheden som et æstetisk anliggende? Hertil må svaret dog være et entydigt ”Nej”, men dette svar efterlader os dermed heller ikke med nogen løsning – det skal være forkert at betragte kærligheden som et æstetisk anliggende alene, men ej forkert at betragte kærligheden som et eo ipso æstetisk anliggende. Dette prima facie problem gendrives af det faktum, at kærligheden, som bekendt, fordrer udtryk – id est, at denne i sig indeholder en æstetisk dimension, og dermed i sit væsen er et æstetisk anliggende. Dette faktum efterlader os dog med et andet spørgsmål, ved hvilket vi måske kan komme et svar nærmere: for så vidt som det ikke i sig selv er forkert at betragte kærligheden som et væsenskonceptuelt æstetisk anliggende, kan det dog stadig være en mangelfuld betragtning af fænomenet. Man må spørge:

såfremt dette skulle være tilfældet, hvad mangler da? Men her svigter mine manerer mig; den skarpsindige læser, og dig især, min kære ven, vil nok se, at jeg har ladet et spørgsmål stå ubesvaret, ja sågar ubehandlet, hen, og før jeg yderligere kan udvikle, hvad der skulle mangle i kærlighedens betragtning, såfremt det gives, at det, at betragte kærligheden som æstetisk anliggende alene, er forkert, må jeg svare på noget andet og ganske fundamentalt. Thi det, jeg har forglemt at undersøge, som den skarpsindige læser nu vil have påpeget, er, hvorfor det skal være forkert at betragte kærligheden som et æstetisk anliggende alene.

Lad mig starte med at præcisere mit udgangspunkt. Det kunne synes, at argumentet skal være det, at spørgsmålet om kærlighedens æstetiske dimension skal være et spørgsmål om ret eller vrang – dette er dog at misforstå mit ærinde. Snarere end at forstå spørgsmålet som en sontring mellem den rette eller vrang forståelse af kærlighedens æstetiske dimension, må man forstå spørgsmålet som et spørgsmål om det rette mål. Min kære ven, idet jeg jo ved, at du ej er nogen halvstuderet idiot, skønt dette for den uvidende observatør kunne synes at være tilfældet, ved

jeg, at du vil studse over min brug af dette ord – mål. Du vil spørge: ”Tales der nu om et egentligt telos, og er dette en afhandling om kærlighedens teleologi?” Svaret er naturligvis nej, selvom det begreb, kærlighedens teleologi, i sig selv er interessant – dette har jeg også startet med at sige; denne afhandlings formål er noget ganske andet. Nej, når jeg skriver mål, bruger jeg ordet i den gamle forstand, med hvilken du også er bekendt. Man kan sige, at det er et spørgsmål om det rette forhold mellem to dimensioner. Jeg har udviklet, at kærligheden indeholder en æstetisk dimension. Det er dog næppe gået dig forbi, min ven, at jeg her har talt om mere end én side af kærligheden; thi så meget som jeg har skrevet om kærlighedens æstetiske dimension, startede jeg jo netop med at stille en dikotomi op, idet jeg skriver: ”Dersom én skulle sige: ”Kærligheden må dog være bunden til og følge etikken,” ville ingen vel undre sig.” Her har vi altså stillet den anden del af den dikotomi op, jeg endnu ikke har behandlet udførligt.

Jeg ynder personligt at betragte kærlighed som en god vin, og som det er med alle gode vine (selvom det nu gælder for vin overhovedet), skal der to ting til at gøre en god vin: den

rette drue og den rette tid. Således kan ikke enhver drue bruges til at producere vin (i det mindste ikke en, der skal være værd at drikke), og for at druen overhovedet kan siges at være egnet, må den have modnet en vis tid, og tillige må vinen, når den er tappet, ligge til lage en tid lang, inden den endelig er værd at indtage. Således går det ikke, blot at plukke og presse et bundt druer på et vilkårligt tidspunkt i sæsonen, og ej heller blot at drikke vinen efter den blot en uge har ligget til lage; dette ville man ikke få megen glæde ud af, såfremt man forventede en egentlig smagsoplevelse. Således har tid en vis styrende effekt på vinens kvalitet, idet det ses, at en god vin ingen skade tager, af at ligge længe til lage; ofte har dette blot den effekt, at vinen vil opnå en vis fyldighed og afrunding i smagen, der kun gør oplevelsen det bedre. På samme måde kan man med fordel betragte kærlighed – som et ret blandingsforhold mellem to elementer. At tid skulle have en bestemt indvirkning på kærligheden kan næppe være et kontroversielt udsagn, men det er ikke just det element der her har interesse, som du nok forstår. Hvis jeg skal trække parallellen tilbage til det, der egentlig er emnet for dette brev, da må spørgsmålet være: hvad sker der da med kærligheden, såfremt man

betrakter den som et udelukkende æstetisk anliggende? Tænk tilbage på vinen; plukkes og presses druen før tid, uden, eller kun med liden lagringstid, og vinen altså produceres uden det egentligt formgivende og i høj grad styrende element, da vil den næppe være nogen stor smagsoplevelse, selvom druen måske ikke smager dårligt på egen hånd. Således er det også med kærligheden. En kærlighed, der kun betragtes som æstetisk fænomen mister det styrende element, der er nødt til at være til stede, for at kærligheden kan have nogen form. Er dette det styrende, etiske element ikke tilstede i kærligheden, vil man således ende med en formløs, lyststyret og alene udtryksorienteret, og derfor æstetisk, form for kærlighed. At denne form for kærlighed derfor skulle være en umulighed er ikke mit ærinde; dette ses til fulde både i vor virkelige verden og i litteraturen. Denne form for kærlighed kan således knyttes blandt andre til bacchuskulten, der hyldede festen, den frie kærlighed, rusen og passionen. I litteraturen finder vi den også, såvel som i det virkelige liv, som jeg har givet et eksempel på allerede. Vi møder således Don Juan, denne største af alle elskere, der alene i Spanien skal have forført 1003 kvinder. Don Juan er just inkarnationen af denne alene

æstetisk orienterede kærlighed, idet han netop er aldeles umiddelbar i sin forførelse; for ham betyder det intet, hvorvidt genstanden for forførelsen er højbåren eller af lav afstamning, thi i hans øjne er alle kvinder lige smukke, og dermed lige værdige til forførelse. Men dette behøver jeg næppe forklare dig, kære ven, idet jeg meget godt ved, at du allerede er bekendt med de umiddelbare erotiske stadier, med Don Juan som klimakset af disse. Ej heller skal det være nogen hemmelighed, at der kan være meget at vinde, ved denne forståelse af kærligheden, såfremt det er udtrykket og lysten man jagter. Men det er just her Don Juan viser sin mangel i forhold til kærligheden forstået som helhed; hans fejl er nemlig just den, at han efterlader de kvinder han forfører med knuste hjerter, idet forførelsen immervæk rummer et vist løfte i sig; et løfte om guld og grønne skove. Forførelse er dog blot dét – forførelse; man føres ved en forførende blid, men dog bestemt hånd til en anden historie og et andet sted, således af forførelsen egentligt kan udspille sig, og således har løftet ikke status som mere end et redskab på linie med dansen, ordet og det insisterende blik, i forførerens hånd. Når forførelsen er slut, er Don Juan allerede atter væk – på vej til den næste ungmø, og den

forrige vil være tilbage, en oplevelse rigere, men med knust hjerte. Jeg medgiver, at dette nu kan have megen underholdningsværdi som tidsfordriv, men idet kærligheden væsentligen er relation, snarere end egenskab, og denne form for kærlighed dårligt kan siges at involvere mere end den ene part, idet kun den ene, Don Juan, er vidende om den egentlige relation, må denne form for kærlighed siges at være om ikke andet ustabil, idet den netop ikke kan være vedvarende, da den kun har et æstetisk indhold og interesse – så snart dette indhold er brugt op, er den tom, uinteressant og ikke værd at beskæftige sig med. Det, der overhovedet mangler i denne forståelse af kærligheden, er en tidshorisont. Thi uden en sådan, vil kærligheden være aldeles ude af stand til at have nogen blivende status i verden, idet der ikke vil eksistere et sådant koncept som kærlighed, da alt der vil være at finde, vil være lyst og udtryk, uden skelnen til konsekvenser, og det turde være åbenlyst, at denne alene æstetisk orienterede kærlighed, vi har Don Juan som inkarnation af, er absolut uforenelig med det borgerlige samfund, da dette netop hviler meget på konsekvens og påregnelighed. Således er ægteskabet både som koncept og institution

aldeles uforeneligt med denne form for kærlighed, da det sidste udelukker det første ved sit væsen. At denne cogitatio amoris skulle føre til ulykke for den enkelte, der lader sig forføre af denne, uden tvivl for det unge menneske dragende, forståelse af kærlighed forekommer åbenlyst. Såfremt hiin enkelte følger denne forståelse af kærligheden vil det, som udlagt, bestandig være lysten og udtrykket der er styrende for ens handlinger i kærlighedens domæne. Dette medfører da, idet lyst avler mere lyst, at lysten og udtrykket bestandig sættes før alt andet, idet der altid vil være en lyst og egentlig sult at slukke. Da denne imidlertid til stadighed sættes først, vil den dog aldrig blive slukket eller overhovedet kontrolleret, idet den altid får lov at vokse, andre konsekvenser upåagtet. Mennesket har dog også i sig en anden sult, af en åndelig karakter; mennesket tørster efter orden i sin tilværelse, efter sammenhæng, efter et styrende element – efter mening, og selvom lidenskaberne så absolut må siges at have en egen berettigelse, må du dog alligevel give mig ret i, at den gamle talemåde holder stik: ”Det, der ingen grænser har, har ej heller nogen form”. Men idet dette styrende element indenfor omtalte form for kærlighed konstant tilsidesættes til fordel for den

æstetiske fordring, sideløbende med, at den lystbetonede sult bestandig sættes først, vil den åndelige sult få lov at vokse uden grænser, idet den aldrig tilgodeses. Dette menneske vil da blive væsentligt dekadent – udsvævende, moralsk anstødeligt og absolut lyststyret. Lysten vil aldrig blive stillet, og det åndelige forfald vil hurtigt føre en omsiggribende fortvivlelse med sig. Denne vil dog aldrig forstås af hiint ulykkelige individ, idet alene indholdet, men ikke formen tilgodeses, hvorved denne fortvivlede åndelige sult ikke kan stilles eller overhovedet opløses. Det er blandt andet dette, der er problemet med at sætte æstetikken først i forhold til kurens kunst, og grunden til, at det ender i ulykkelighed for så mange unge mennesker.

Jeg har nu udviklet hvorfor det skal være forkert at betragte kærligheden som et udelukkende æstetisk anliggende; dette vil føre til en formløs, udsvævende form for kærlighed, selvom den sagtens kan eksistere, ingen blivende egenskab besidder, da den er den yderste form for umiddelbar lyst; idet genstanden for denne lyst er udtømt for dens interessante indhold, vil den atter blive forladt. Tilbage er det nu at forklare og godtgøre etikkens plads

i kærlighedens rette forhold. Efter udviklingen af spørgsmålet om, hvad der da sker med kærligheden, såfremt man alene betragter den som æstetisk anliggende, står man tilbage med et, i en vis forstand, kuriosum: hvad da, hvis kærligheden alene betragtes som etisk anliggende, og den æstetiske dimension fjernes helt fra regnestykket? Hvorledes vil kærligheden da tage sig ud? For ret at kunne besvare dette spørgsmål, må jeg inddrage nogle flere elementer, fra hvad man med lidt god vilje måske kunne kalde kærlighedens fænomenologi, eller læren om kærlighedens fænomener. At dette i sig selv kunne være interessant videre at udvikle medgiver jeg gerne, og det vil du sikkert være enig i. Dog skal det ikke ske her. Nej, de elementer jeg her bliver nødt til at inddrage, er fænomenerne lyst og tiltrækning. Thi det må medgives, at kærligheden forstået som et organisk fænomen, idet den kan siges at spire og vokse, om noget baserer sig på disse to elementer, dog det første mere end det sidste, idet det sidste forudsætter det første, da der i alle tilfælde må være en lyst til noget tilstede, om man skal kunne sige, at det tiltrækker en – ellers har udsagnet ingen mening. Som bekendt er det til fulde udviklet, at lysten og tiltrækningen fordrer udtryk; at de indeholder en æstetisk

forbring. Spørgsmålet er nu, på samme måde som med spørgsmålet om, hvorledes kærligheden tager sig ud, alene som æstetisk fænomen forstået, hvorledes kærligheden alene som etisk fænomen tager sig ud – hvad sker der, hvis man alene betragter kærligheden som et etisk anliggende, der intet blik har for den æstetiske dimension? Idet det, at fjerne den æstetiske dimension indebærer, at fjerne elementerne lyst og tiltrækning fra kærligheden som koncept, må det også være tilfældet, at man derved helt fjerner kærlighedens grundlag, hvorved den simpelthen vil ophører med at eksistere, idet den slet ikke vil kunne være til. Skulle nogen nu kritisere dette standpunkt, kunne det tænkes, at en sådan kritiker måske vil spørge til, hvorledes det da forholder sig med det platoniske forhold – kan dette dog ikke siges at være baseret alene på den etiske dimension, idet der dog dårligt her kan siges at være nogen æstetisk dimension? Denne kritik må dog anses for en fejlslutning. Den synes nemlig at basere sig på den ide, at den æstetiske dimension alene skulle manifestere sig i det fysiske udtryk. Dette er dog ikke tilfældet. Den æstetiske dimension finder ikke blot sit udtryk i blikket, dansen og kysset, men ligeledes i ordet, ved hvilket

man, langt mere end ved det fysiske udtryk, kan give luft for sin lyst til den anden. Og det må vel medgives, at på trods af, at det platoniske forhold i alt væsentligt baserer sig mere på beundringen af den andens personlige eller intellektuelle kvaliteter, snarere end nogen fysiske kvaliteter, som det er tilfældet ved kærligheden mellem mænd og kvinder, er denne beundring dog stadig udtryk for en form for tiltrækning og lyst til den anden – at denne tiltrækning og lyst til den anden ikke indebærer den kødelige lyst er dårligt et argument for, at den skulle være væsensforskellig. Jeg medgiver gerne, at man måske kan sige om det platoniske forhold, at det i højere grad baserer sig på etikken, end på æstetikken, men til syvende og sidst må det vel medgives, at begge dimensioner trods alt er til stede også i denne form for kærlighed.

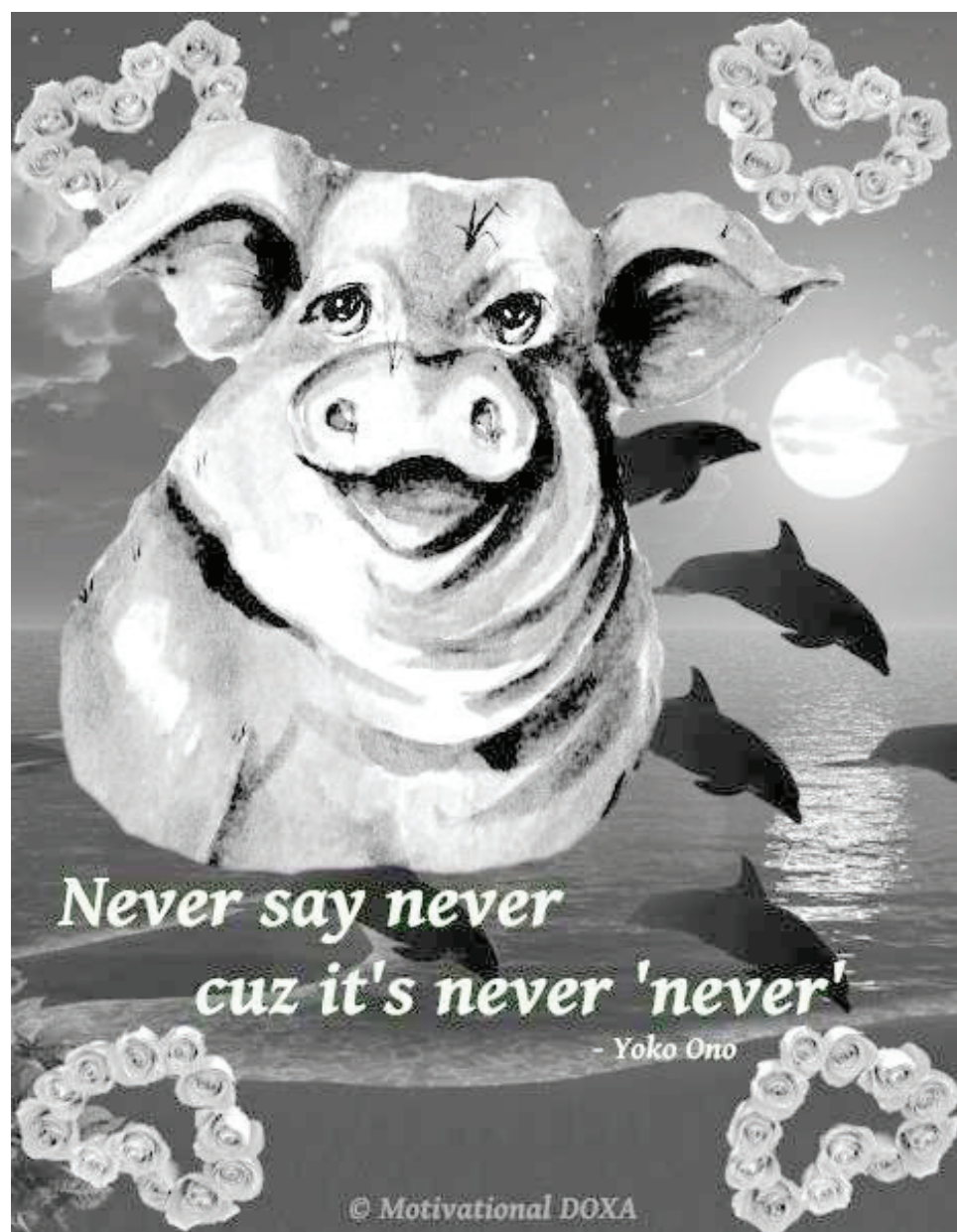
Således må det altså siges, at selvom kærligheden må siges at basere sig på lysten og udtrykket, og dermed i sig indeholder en fundamental æstetisk dimension, det ikke går an at knægte, er den etiske dimension ligeledes essentiel for kærligheden, hvis den skal have nogen blivende status i verden, da denne udgør et styrende element der virker ved at

forfine og give den en bestemt form, der ikke er indeholdt i den æstetiske dimension, der dermed uden denne forfalder til en formløs, udsvævende og umættelig sult, der aldrig kan forstås og dermed ikke stilles.

Min kære ven, jeg har nu skrevet meget om kærligheden i dette brev. Noget vil du sikkert være uenig i, da du, trods alt, anskuer kærligheden fra et andet perspektiv end jeg, din unge alder taget i betragtning. Måske er denne forståelse af kærligheden uforståelig for unge mennesker, og måske kommer denne forståelse med erfaringens fylde – det skal jeg ikke kunne sige, men det er ikke usandsynligt. Dog håber jeg, at du ikke tager min, til dels, formanende pegefinger for ilde op, og dog ser fornuften, i noget af det, jeg her har udlagt for dig. Jeg håber og tror, at du, i kommende eventyr med andre unge mennesker, og med kvinder især, vil komme til at se fornuften i mine ord, men denne kommer formentlig mest med tiden og erfaringen. Men om denne kommer med erfaringen, eller du forstår den nu, er for så vidt irrelevant – thi for dig handler det blot om at vælge. Vælg livet – vælg kærligheden. Derefter kommer forståelsen.

Din ærbødige ven, Wilhelm.

Pause...

NYT FRA FORENINGERNE

FILOSOFISK FORENING

Filosofisk Forenings formål er ifølge vedtægterne ”at forum for filosofisk diskussion og at virke for udbredelse af kendskab til filosofi”. I praksis løser foreningen denne opgave ved i løbet af året at arrangere en række foredrag af filosofisk relevans.

I dette semester har foreningen således allerede afholdt to foredrag. Torsdag den 20. februar fortalte Jens Ulrik Andersen, professor emeritus i teoretisk fysik, AU og vores egen Steen Brock, om Niels Bohr som filosof og fysiker. Og torsdag den 6. marts fortalte Jakob von Holderstein Holtermann, lektor i retsfilosofi ved Juridisk Fakultet, KU, om den danske retsfilosof Alf Ross, med udgangspunkt i genudgivelsen af Ross’ hovedværk *Om ret og retfærdighed*.

Derudover har foreningen endnu to foredrag på programmet i foråret. Torsdag den 24. april, kl. 19.30, Mødelokale 1, Studenternes Hus vil Carsten Ortmann og Bjarke Stender, hhv. nuværende og tidligere vært på P1-programmet *Ekstiens*, fortælle om hvordan man formidler filosofi

og tænkning i medierne. Og torsdag den 8. maj, kl. 19.30, i Mødelokale 1, Studenternes Hus, fortæller tegneserietegner og klassisk filolog Ivar Gjørup om sin kommende bog *Platons gåde*.

Foredragene er åbne for alle interesserede. Entré-prisen er 30 kroner. Melder man sig ind i foreningen (det koster 100 kroner for et år), får man gratis adgang til foreningens foredrag.

IDEALISMEKREDSSEN

Idealismekredsens formål er at fremme interessen for og kendskabet til den tyske idealisme - den periode i den europæiske filosofis historie, der (groft sagt) indledtes med publiceringen af Kants *Kritik af den rene fornuft* i 1781 og sluttede med Hegels død i 1831. Til dette formål organiserer Kredsen hvert semester en række kredsmøder, hvor man i fællesskab læser og diskuterer værker af de klassiske tyske idealister (Kant, Fichte, Schelling og Hegel) og tekster der på den ene eller den anden måde har inspireret eller er inspireret af den tyske idealisme.

I dette semester læser Kredsen Kant, mere præcist Kants tredje kritik *Kritik der Urteilkraft*. Tirsdag den 18. februar fortalte Morten Haugaard Jeppesen om indledningen dette værk; tirsdag den 18. marts var det Andreas Vinther Jensen der talte om det ophøjede; tirsdag den 8. april var det Dorte Jørgensen der gav et oplæg om den æstetisk-reflekterende dømmekraft og tirsdag den 6. maj fortæller Carsten Fogh Nielsen om Kants kritik af den teleologiske dømmekraft.

Kredsmøderne er gratis og åbne for alle. Det forudsættes normalt, at deltagerne på forhånd har orienteret sig i de tekster der gennemgås.

Semestret afsluttes med et heldagsseminar torsdag den 22. maj, hvor temaet er *Kant, Idealism and Freedom*. Seminaret er tænkt som en markering af Kredens 10-års jubilæum, og blandt dagens talere er blandt en række udenlandske navne: Camilla Serck-Hanssen, Frode Kjosavik og Jacob Lautrup Kristensen fra Oslo og Robert Stern fra Sheffield. Se programmet andetsteds her i Doxa.

Carsten Fogh Nielsen

FSK (FILOSOFISK STUDENTER KOLLOKVIVUM)

FSK er en gruppe af studerende, hvis fremmeste formål er at arrangere ugentlige oplæg som alle er velkommen til at deltage i. Dette semester har oplæggene forgået i lokale 315 bygning 1465, og det er vores håb at beholde dette lokale til fremtidige semestre også. Semesteret har allerede budt på mange fremragende oplæg, og vi håber på at vi fortsætter det høje niveau og engagement. Semesterets sidste oplægsholdere er Søren Mau den 2. maj og Lars Lodberg den 8. maj. Derudover inviterer vi i FSK afslutningsvis til en aftenlig session torsdag d. 15/5 klokken 16:30-18:30, hvor underviser Kasper Lysemose vil stå for det halvårige introduktionsoplæg ved en præsentation af den franske filosof Jean-Luc Nancy. Bemærk at både oplægget d. 8/5 og d. 15/5 er flyttet til torsdage, med henblik på at undgå kollision med de to helligdage: hhv. kapsejlsdagen og store bededag.

Hvis du har lyst til at holde et oplæg næste semester, skal du skrive til FSKs mail: "Filosofiskstuderenterkollokvium@gmail.com". Alle er velkommen

til at holde oplæg og vi håber at mange af jer vil komme og præsentere et af de emner, som I arbejder eller har arbejdet med. Hvis man i øvrigt vil hjælpe med til det mere praktiske (og derved få en andel i noget af den generelle berømmelse og respekt, der ligger i det at sidde frivilligt i en bestyrelse) kan man kontakte samme mail. Vi er som sagt en frivillig gruppe af studerende og er derfor afhængig af folks initiativ.

Kollokviale hilsner fra FSK's styringsgruppe.

PANTA REI

Kære Doxa-læser!

Hermed er De nået til sektionen, hvor De kan læse om Panta Reis gang siden sidste udgave. Vi har været igennem nogle hektiske måneder med megen modgang. Hele to gange har baren været ude for gement tyveri, hvilket har resulteret i, at baren har stået i stor økonomisk krise. Men som den stærke skude vi er, har vi rejst os igen! Dette takker vi den flittige og hårdtarbejdende styringsgruppe for, som har lagt mange timers arbejde i, at få baren til at køre atter engang. En speciel tak skal lyde, til dem som har brugt blod, sved og tårer på, at finanserne kunne komme i orden og baren

fredag efter fredag kunne køre som smurt.

Hermed vil vi også gerne bruge et par linjer på, at byde den nye bestyrelse velkommen! Morten Teglbrænder tager endnu engang tjansen som formand, hvilket vi er meget glade for. Dog står han nu med ny besætning! Næstformanden er nu blevet til næstforkvinden Julie Reffstrup Pedersen, hvis primære funktion er at stå for bartenderne. Og sidst men ikke mindst byder vi Kasper Vestrup velkommen som vores nye kasserer, der har kæmpet en brav kamp for at få en ny bankkonto oprettet. Hvilket vi med glæde kan meddele dig, kære læser, er gået i orden!

Vi står altså hermed med en dugfrisk bestyrelse, ny bankkonto, finanserne i orden og smil på læberne! Kan det hele blive meget bedre? Og svaret er et glædeligt: ja! Temabarerne er kommet op og køre igen. Vi afholdte en smuk Sailorbar, som gik over al forventning. Fredag d. 11 April fejrede vi påsken med Jesusser og gækkebreve. Humøret var højt og alle fik drukket sig til en renere sjæl. Vi glæder os til at se jer alle sammen, til næste lange bar d. 23. maj, hvor vi igen åbner dørene op for en spektakulær temafest!

Er det ikke skønt, fantastisk og dejligt? Panta Rei nyder i hvert fald, at det, for første gang i nogen tid, kører som det skal! Og vi kunne ikke gøre dette fantastiske stykke arbejde, uden hjælp fra de frivillige studerende, som bruger tid og kræfter på at hjælpe! Dog står vi og mangler nogle flittige hænder til at få baren til at køre. Kunne det være noget for dig, så skriv endelig til vores facebook! Vi vil elske at få nye kræfter ind i vores fantastiske styringsgruppe!

Til sidst vil hovederne i Panta Rei gerne takke jer alle sammen for at dukke op fredag efter fredag og feste sammen med os! Det er en fornøjelse at holde bar for jer, og vi elsker jer alle sammen, hver og en. Uden jer, var vi her ikke!

På vegne af Pante Rei,
Julie Reffstrup Pedersen,
næstforkvinde.

FILOSOFISK KLASSIKER KLUB (FKK)

Filosofisk Klassiker Klub er et forum for filosofistuderende på tværs af årgange, som ønsker at læse filosofiske værker i deres helhed, og diskutere dem med deres medstuderende, hvilket

hvilket man sjældent får mulighed for i den daglige undervisning på filosofistudiet. Formen er som regel et to timers ugentligt møde i læsegruppen, hvor man på skift holder et lille oplæg om dagens tekst efterfulgt af diskussion, men det er selvfølgelig op til den enkelte gruppe, hvordan man vil gribe det an. Ofte rundes bogen af med et ekstra møde, hvor man inviterer en fra instituttet, så man kan få afklaret eventuelle spørgsmål.

I dette semester, F2014, har vi læst:

Forår 2014:

Merleau-Ponty - "Kroppens
Fænomenologi"
Platon/Heraklit - "Theaitetos" &
"Før-sokratiske fragmenter"
Bennett - "A philosophical guide to
conditionals"
Žižek - "The Sublime Object of
Ideology"
Lacan - "Ethics of Psychoanalysis,
seminar VII"

Tidligere har vi læst værker af følgende filosoffer:

Kierkegaard, Nietzsche,
Schopenhauer, Heidegger, Adorno
og Horkheimer, Badiou, Hegel,
Wittgenstein, Løgstrup, Hannah
Arendt, Aristoteles, Popper,
Spinoza, Merleau-Ponty, Badiou,

Platon, Kant, Lewis, Sosa, Kripke, Levinas, Boghossain, og Sartre.

I næste semester, E2014, er der frit spil ift. nye værker. Det er jer som beslutter hvilke værker, som skal læses. Find sammen med 2-3 stykker som ønsker at læse samme bog og så skal FKK reklamere for jer og hjælpe jer godt i gang. Hold øje med plakater fra FKK om næste semester, der bliver der rig mulighed for at ønske og sætte værker på tapetet.

Vi ses i FKK!

ELITEN

ELITEN er filosofi-institutts filmklub og har, såvidt vi er orienteret, det udsøgte privilegium at være den eneste kreds på instituttet, som har filmkunst som omdrejningspunkt. Vi viser film, som efter vores ekspertvurdering meningsfuldt kan siges at have relevans for en filosofiske sjæle igennem deres eksperimentelle, æstetiske eller på anden vis filosofiske karakter. Kriterierne er ikke fastlagte, vi har altså ikke nogle erklærede, nedskrevne dogmer som baggrund for vores film-selektion. Programmet fastlægges halvårligt

i vores bestyrelse ud fra en kortere eller længere fremlæggelse og diskussion af de enkelte film. Det behøves ikke være i sorthvid, det behøves ikke at være gammelt, og det behøves ikke være ”kunstfilm”; alle genrer er velkomne, og de fleste er som oftest på bordet – Så længe du kan begrunde i en eller anden grad, hvorfor filmen har eller kan ses i en filosofisk sammenhæng. Mener du for eksempel at Sartre og John Carpenter har mange ting tilfælles? Har du en svaghed for kritik af Hegel, og lyst til at illustrere det med Charlie Chaplin? Har du en yndlingsfilm, der kilder din eftertænksomhed, men du endnu ikke selv har artikulere hvorfor? Så er bestyrelsen noget for dig! Bestyrelsen er åben for alle der er interesserede, og vi håber at mange vil have lyst til at være med til at lave programmet for efterårssemesteret 2014.

Vi benytter os af universitetets projektor og højttalere, og viser filmene på dvd, og derfor kan vi garantere en god audiovisuel kvalitet. Vi mener derfor at være et godt alternativ til din pc-skærm og måske endda til din eventuelle fladskærm! Vi kan desuden garantere en varm kop kaffe til filmen (et ansvar, der følger med den eftertragtede stilling som næstformand – Det kunne

være DIG, der er kaffeansvarlig til næste semester!), et godt selskab at se filmene i, og, alt efter filmen, en efterfølgende ivrig diskussion af film, kunst, æstetik, litteratur, musik, værdien af totalitær fascistisk statsledelse, hvordan de alle sammen relaterer til hinanden, og meget mere, over en kop øl eller kaffe.

ELITEN har i dette semester vist:

13. Februar: Lys i Mørket – Ingmar Bergman (1963)
27. Februar: Ikiru – Akira Kurosawa (1952)
13. Marts: Upstream Color - Shane Carruth (2013)
27. Marts: Come and see – Elem Klimov (1952)
10. April: I served the King of England - Jiri Menzel (2006)
24. April: Pickpocket – Robert Bresson (1959)

ELITENS program for resten af semestret:

8. Maj: The Act of Killing – Joshua Oppenheimer (2012)
22. Maj: Playtime – Jacques Tati (1967)

Filmene vises klokken 18 i bygning 1467, lokale 130.

Fri entrè! Gratis Kaffe! You can't afford to miss it!

Alle er velkomne, og det er intet krav at have læst filosofi eller set film før, så længe du har mod på at begynde.

Ønsker du at blive tilmeldt mailinglisten eller blive medlem af bestyrelsen så kan du finde os på facebook, hvor vi også deler oplæg og invitation til ugens film:

**- Den Filosofiske Filmklub
"ELITEN" -**

Venlig Hilsen

ELITEN

HOMO- NORMATIVITET

- må vi så blive fri!

Eller hvordan det queer bare ikke er "lige til"...

af Sille Louise Stenild

Debatten om LGBTQ-personers rettigheder raser bestandigt derudaf overalt i verden på alle mulige måder og niveauer. Vi snakker om alt fra Ugandas nye, grumme homolovgivning (som på ingen måder som sådan er unik sammenlignet med nogle af verdens øvrige landes love) til diskussionerne om homoægteskab her i landet (Jeg mindes, at jeg sad og så noget af folketingsdebatten omkring lovforslaget live. Det var... underholdning på et ret højt, tragikomisk plan!) Kort sagt alle mulige sager, man kunne sige noget klogt og interessant om.

Jeg vil dog, til at starte med, rette blikket et lidt andet sted hen, nemlig imod den almene og velmenende "homo-opbakning", man eksempelvis møder ved alskens dybe, inspirerende, delte billeder på Facebook. I ved garanteret, hvilke jeg mener, hvis ikke, forestil

jer følgende: et foto, med det foretrukne fancy-filter-of-the-day, af to lykkelige mænd, der lige er blevet gift, der flyver ris og blomster igennem luften, og så står der "LOVE IS LOVE" (no shit, du!) med regnbuefarvede bogstaver. Og sådan bliver det ved. Det er som om, at mange folk tror, at så snart homoseksuelle får retten til at blive gift og danne familie på ligefod med heteroseksuelle, ja, så er alt i sin fineste orden. Var det ikke det, "I" ville have eller hvad?

Njarh. Eller. Altså. Vigtigt med lige rettigheder, men det er også her, vi støder på begrebet om homonormativitet – det er formodningen om, at homoseksuelle vil være *ligesom* heteroseksuelle (I ved, med volvo, villa og vovse (for dét vil alle heteroer jo gerne have, ikke? *host host*)) Tanken synes at være, at vi alle jo i bund og grund er ens, og dermed tilstræber så normalt et liv som muligt. Denne tanke kan selvfølgelig skydes ned fra alle

mulige sider, men i dette tilfælde vil vi fokusere på, hvordan man synes at glemme, at der, når vi taler om det heteroseksuelle og det queer, i virkeligheden er tale om forskellige *fænomener*. En tanke, vi kan finde i Sarah Ahmeds idé om en queer fænomenologi, som jeg lettere løst og frit fra leveren vil låne mig op af.

For hvad vil det sige at have en seksuelt orientering? For det første er det som sådan ikke noget, man *har* (Man siger ikke ”Jeg har homoseksualitet” som var det ”Jeg har influenza”), men noget, man *er* – jeg *er* lesbisk, og det bliver på den måde en integreret del af min identitet. I kraft af sin bestemte orientering åbner verden sig for en på en bestemt måde (hvad retter man sig imod? Hvilken del af verden er lukket af for en?) Således spiller det en rolle for den måde, man gebærder sig i verden, og har indflydelse på ens krop, ens retning i livet, ens væremåde, ens normer, osv. Allerede her kan man altså sige, at det er en miskendelse af fænomener at sætte for meget lighedstegn mellem den heteroseksuelles ”livsverden” og den homoseksuelles. Selvfølgelig kan man tilskrive de to seksualiteters begær den samme række kvaliteter, men dertil at slutte, at det er fuldstændig hip som hap om man

er hetero eller homo, ja, det er en misforståelse.

Ens seksuelle orientering skal ikke blot ses som en integreret del af ens ”væren”, men er også resultatet af en bestemt *tilbliven* (hep hey, Simone de Beauvoir!) Hvordan bliver man så straight? I forlængelse af Judith Butlers begreb om performativitet, befinder vi os kulturmæssigt i et heteroseksuelt rum, der udstikker bestemte retninger; bestemte leveveje og livsformer, og dette rum er resultatet af bestemte praksis, eg. forskellige måder at gøre køn og seksualitet på.

Man kan siges, at vi er i et *straight space*, hvor bestemte objekter er tilgængelige, imens andre *ikke* er det – her snakker vi ikke kun om begærsobjekter (eg. at mænd begærer kvinder), men også objekter i bred forstand (værdier, kapital, projekter, ønsker, normer, osv.) Dette rum falder så at sige i baggrunden (dvs. uden for vores opmærksomhed), det former vores kroppe og indvirker på vores mulighed for handlen. Det heteroseksuelle er ikke kun en orientering mellem modsatte køn, men også et underlæggende pejlemærke, vi orienterer os imod og omkring.

Dette får en normativ dimension – når vi bevæger os rundt i dette heterorum, skal vi helst falde ”in line”, vi skal helst passe ind; som når man i et billedgalleri helst ser, at alle billederne hænger lige. Det er forstyrrende, hvis nogle af dem, bare ét af dem, hænger skævt. Det kribler helt i fingrene for at rette op på skidtet. Her kommer det queer ind – det går nemlig ind og bliver noget underligt noget, der skal rettes op på. Det er her, man griber fat i forskellige *straightening devices* – det er eksempelvis derfor, man bliver spurgt om, hvem der er manden og kvinden i forholdet; eller, meget mere alvorligt, at LGBTQ-personer bliver slået ihjel, hvilket må siges at være en radikal måde at komme ”forstyrrelsen” til livs på.

Derfor er det så rart med homonormativitet: hvis nu de homoseksuelle ønskede at falde ind i det heteroseksuelle så langt det nu er muligt, så er det ikke så ”i vejen”. Pointen er, at det ligger i fænomenernes forskelligartede natur, at denne tilretning ikke *fuldkomment* kan lade sig gøre. En seksuel orientering handler ikke ”blot” om ens foretrukne begærsobjekt, nej, der er en spill-over effekt, der gør, at det indvirker på alle mulige af ens relationer til

andre i det sociale. Det er derfor, der også er en tilbliven i forhold til homoseksualitet, og det forklarer følelsen af, at en helt ny verden åbner sig (imens en anden lukker i), når man finder sin ”rette” seksuelle orientering i noget, der er queer. At være et sådant subjekt gør, at man i bestemte, flygtige situationer forstyrrer det heteroseksuelle rum – der opstår øjeblikke af queerhed, som forsøges fejlet under gulvtæppet. Ja, lidt forsigtigt kan man måske sige, med lacanianske termer, at det queer ”truer” med at falde uden for den symbolske orden, hvis den ses som værende heteroseksuel. Det er som et fænomen, et objekt, som vi mister grebet omkring; det bliver *ubegribeligt*.

Disse flygtige øjeblikke af queerhed er altså nogle ret interessante størrelser, og vi må ikke komme til at glemme dem og gemme deres skæve, underlige karakter bag alt for mange, om end velmenende, ord og vendinger, der så vidt muligt forsøger at udviske forskellen mellem det heteroseksuelle og det queer. Lad os i stedet undersøge og forholde os til disse øjeblikke, og se hvilket potentiale de indeholder (Måske kunne man kigge nærmere på det med Lacan i hånden – det må (måske) blive en anden god og

spændende gang). Hvis vi skal være lidt idealistiske og håbefulde kunne der i det queer vise sig at være et frigørende, revolutionært moment, der kan åbne for nye, mulige livsstier; der kan åbne for, at de skæve queereksistenser kan udfolde sig uden frygt for diskrimination og forfølgelse. Hvordan vi queer-politisk skal forholde os til disse queer øjeblikke, det er en spændende diskussion, jeg tror, jeg vil lade ligge for denne gang.

Så lad os endelig fortsætte kampen for lige rettigheder, og lad os gøre denne kamp synlig, for den er vigtig, ingen tvivl om det. Men lad os ikke glemme, at det også er vigtigt at omfavne selve det disorienterende ved queer. Vi skal rette os mod disse flygtige øjeblikke af queerhed og forsøge at forstå, hvad der sker. Selvom det er "normalt" at være homoseksuel, hænder disse øjeblikke nemlig så snart det "står frem" i det sociale, heteroseksuelle rum. Vi kan måske sige til os selv, at, "Ja, dét der, det var fandme underligt! Lad os se, hvad der egentlig skete, lad os se, hvad det rykkede ved!" Og om muligt kan man via queerhed åbne for nye, om flygtige og ikke så faste, stier i stedet for igen og igen at reproducere den samme *straight line*. Lad os håbe, at vi kan skabe plads til

flygtigheden, uden at det skal handle om at udstikke bestemte queer stier, som man så kan få lov til at følge i stedet for. Jeg synes, det lyder lækkert nok. Hvem vil være med?!

GODE RÅD

- fra Henning Høgh Laursen

TIL FILOSOFISTUDERENDE:

1. VÆR NYSGERRIGE
2. Vær ydmyge – lyt til andre
3. I befinder jer i det største tanke-driv-hus I nogensinde kommer til at opleve (jeres årgang). Betragt det som et privilegium – giv hinanden plads og lov til at vokse og sætte vildskud – og drik spandevig af kaffe (eller te).
4. If you can play hard – you can work hard.
5. BEVAR NYSGERRIGHEDEN.

TIL “UNGE SOM SÅDAN”:

1. VÆR NYSGERRIGE. Og pas godt på hinanden – der er ikke andre end dig til at gøre det.
2. De erfaringer og følelser, I har, er der ingen før jer, der har haft – så I kan aldrig lære af gamle folk.
3. Vid at det bare er en fase – det går over.
4. Du har ikke en chance – TAG DEN.

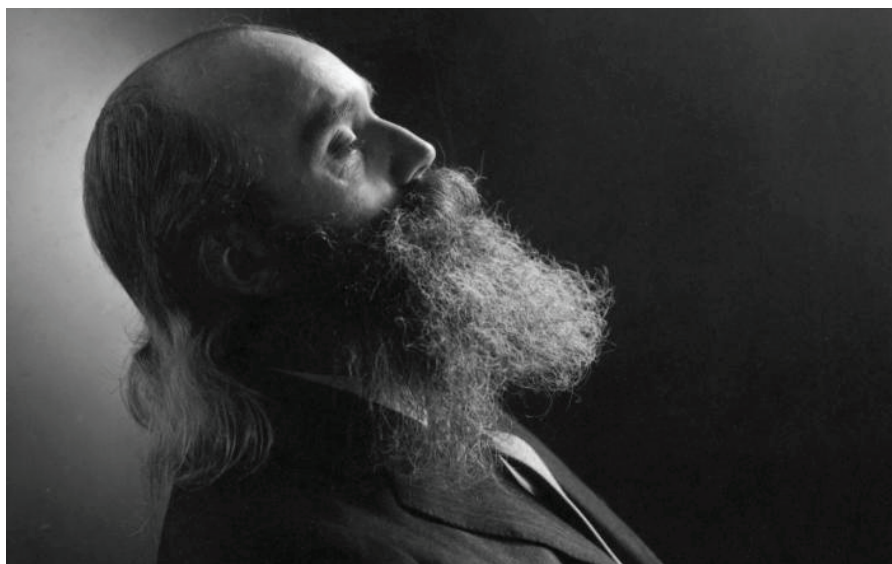
De venligste hilsner og tanker
Henning Høgh Laursen

“FILOSOFFEN”

SIMON SPIES

- Praktiserende eksistensfilosofi, humanistisk kapitalisme og hvorfor det (alligevel) ikke er nogen fordel at have to koner

af Morten Jensen

”Intelligente mennesker tager aldrig hæv. De ved nemlig, at de mindre intelligente altid dummer sig på et eller andet tidspunkt. Det fritager så omvendt den klogere for et belvede til ansvar!”

i Francos Spanien, som forførelsen med hans utal af morgenbolledamer, og som excentrikeren der kunne skaffe sig opmærksomhed på de mest utænkelige måder.

For mange danskere vil Simon Spies blive husket som rejsekongen der tjente en formue på at sende middelklasse danskerne til grisefester

For mange var han blot en medierobot, der eksisterede på tryksværte og ætergas. Som manden hvis ekstravagante

livstil endte med hans død i 1984 i en alder 62 år, det er alment kendt at Spies drak sig selv ihjel.

Den praktiserende eksistensfilosofi

Men inde bag titlen som rejsekonige, bag alle provokationer og kynismen, var der måske bløt en mand, der tidligt havde gennemskuet denne verdens dårskab og derfor nægtede at tage hverken den, sig selv eller menneskeheden som sådan alvorligt.

Fra et eksistensfilosofisk synspunkt er Simon Spies's liv et interessant observationsstudium, manden var på næsten alle tænkelige måder frigjort fra normer og traditioner, hans liv var en lang "midtvejskrise" hvis eneste formål var selvrealisering.

Spies kan på mange måder siges at have været legemliggørelsen af hans samtids eksistensfilosofiske tilgange, en omvandrende praktiseret eksistensfilosofi om man vil, eksempelvis med udgangspunkt i Sartres eksistensfilosofi:

"Mennesket er ikke andet end sit projekt det eksisterer kun, for så vidt det realiserer sig, det er altså ikke andet end summen af sine handlinger, ikke andet end sit liv." (Eksistentiaisme er Humanisme. 1946).

Dette mandede ud i en personlig eksistens- og selvrealiserings filosofi som både gjorde Simon Spies nationalt kendt men samtidig også endte med at tage livet af ham.

For som enhver anden moderne person vidste Spies at for at kunne realisere sig grænseløst, måtte man tjene penge og da han indenfor en ganske overskuelig tidsramme tjente flere penge end han overhovedet kunne bruge på sig selv, begyndte et virvar af eksperimenter med sex, alkohol og stoffer¹.

Men Spies var også mere end bare et produkt af en selvrealiserings filosofi, "*Jeg prøver at blive lykkelig*" har Spies en gang sagt men tilføjede "*men jeg synes egentlig at jeg vil give et bidrag til at gøre folk gladere end de er, herregud vi lever trods alt i den rigeste og spændende og på mange måder trykkest tid menneskeheden nogensinde har oplevet*".

I 1967 udgav Simon Spies, som et muligt (dog fejlslået) forsøg på at realisere sine forfatterambitioner, romanen "*Fordelen ved at have to koner*". Bogen er skrevet i et provokerende seksuelt præget tema, der ligger multikunstneren Jens Jørgen Thorsen nærmest, men samtidig i et mørkt eksistentstema som man ser det hos Camus og Sartre

(dog er Spies's roman langt fra lige så velskrevet, hvis man overhoved kan bruge ordet velskrevet om bogen).

Romanen omhandler en person der (ligesom Spies selv) bygger en formue op på kort tid for derefter med alle mulige antikantianske midler at udnytte de mennesker omkring sig, kort sagt får personen to koner han kan leje ud til sine virksomhedsinteresser der ikke ser bort fra at med kvinder som midler at udleve deres grænseløse seksuelle fantasier.

Det er uvist hvad Spies i virkeligheden ville fortælle med romanen, enten var det en overdreven forfatterambition der gik helt galt, måske var det bare provokation og PR, men romanen kan også læses som et budskab om hvilke konsekvenser der følger med det at vha. penge at afprøve sine muligheder ud til de mest absurde grænser og hvilke psykologiske konsekvenser det kan få for en selv og sine medmennesker. Ansvarer der følger med at leve i den rigeste og mest spændende tid mennesket nogensinde har oplevet. For som hovedperson siger det i romanen:

"Hvor er livet dejligt" sagde jeg.

"Ja, for dem, der tør" sagde hun.

Humanistisk Kapitalisme

Grundlæggende var Simon Spies kapitalist og tilhænger af det frie marked og modstander af keynesianske reguleringer og kontrol. Han brød sig ikke om, at nogle mennesker blandede sig i, hvordan andre mennesker levede deres liv, så længe folk tog de mest åbenlyse hensyn.

Spies var med til at bryde med ideen om den neoliberale markeds kapitalist med Adam Smiths *"The Wealth of Nation"* i den ene hånd til at minde vedkommende om hvordan man bliver rig og Darwins *"On the Origin of Species"* til at minde vedkommende om hvorfor det er i orden at vedkommende bliver rig og andre ikke gør.

"De mest åbenlyse hensyn" for Spies var at kunne selvrealisere sig selv men ikke uden at kræve noget som man ikke frit tilstår enhver anden.

Denne på mange måder socialliberale tankegang, der dog på overfladen var gemt bag PR, druk, sex og stoffer var kernen i et koncept som Simon Spies udviklede under hans studietid.

Spies begyndte efter eget udsagn at læse på Københavns universitet,

fordi han fik den ide, at skulle han møde Gud ville han stå der med mere end bare en realeksamen. Han afsluttende sin kandidat med hovedfag i statsvidenskab (Økonomi) og psykologi i 1950 med specialet ”*Nogle psykologiske forskningsresultater og deres betydning for visse økonomiske problemstillinger*”.

Specialet med sit arbejds og organisationspsykologiske udgangspunkt blev senere kernen i Spieskoncernens drift, nemlig sammenhængen mellem arbejdsmiljø og produktivitet, kort sagt hvad sammenhængen er mellem på den ene side arbejdsglæden hos den enkelte medarbejder, det fysiske og psykiske miljø på en arbejdsplads, og på den anden side effektiviteten og kvaliteten i produktionen og virksomhedens samlede omsætning og indtjening .

Denne nye måde at tænke ”humanisme ind i virksomhedskapitalisme”, banede vejen for en af de mest velfungerende koncerner, der senere skulle blive et af de mest stabile i Europa. Spies Rejser var med sin medarbejderstrategi næsten frigjort for trusler om strejke samtidig med at koncernens økonomiske strategi under Spies ledelse aldrig gik i minus, dvs. at koncernen ikke lånte

penge og dermed stiftede gæld², Spies vidste hvilken glidebane man ville havne i hvad angår arbejdsmoral og medarbejdertillid og dermed med også produktion og omsætning, hvis koncernen var nødsaget til at massefyre medarbejdere eller sænke lønne for at redde koncernen.

Dette virksomhedskoncept døde samme dag som Simom Spies og konceptet er senere blevet forkastet til fordel for mere ”profit frem for humanisme” orienteret koncept³

Afsluttende bemærkninger

Er Simon Spies et idol? Nej, han er et observationsstudie.

Litteratur:

Jean Paul Sartre – *Eksistentialisme er en Humanisme*

Simon Spies - *Fordelen ved at have to koner*

Andreas Fugl Thøgersen - *Simon Spies. Note: Denne biografi er den bedste af alle de sladderblads populistiske biografier der er skrevet om Simon Spies*

Noter

1. En af Spies mindre kendte finansieringer var et forsøg, i al hemmelighed, at avle jordbær og

cannabis med hinanden som et alternativ til hashkager.

2. Kun en gang tillod Spies at koncernen tog et lån, det gjorde det fra Import/Export Bank umiddelbart før Vietnamkrigen da dollaren var på sin højeste kurs. Senere betalte koncernen lånet tilbage, da dollaren som et resultat af Vietnamkrigen faldt til sin laveste kurs i årtier. Det var så at sige vel planlagt.

3. Der skal ikke nævnes nogle specifikke navne... men et sådan koncept er rigt benyttet i fx et hvis dansk konsortium der beskæftiger sig indenfor shippingbranchen etc. Det samme kan siges om visse dekanater på diverse danske universiteter.

LAND OF CONFUSION

af Daniel Keller og Anders Gerding Yde

For os andet-semester-studerende er noget af det mest forrygende ved AU på mange måder deres umådelige udbud af IT-muligheder: Du har dit Stads til eksamenstilmeldinger; du har dit AULA til at holde styr på dokumenter, meddelelser og andet guf; du har dit mit.au.dk til at komme ind på AULA og Stads; du har dit au.dk til information om alt og intet og eventuelt eksamen; du har dit Google til at finde informationen på au.dk – og du har dit FirstClass til, hvis du engang på femte semester eventuelt måske vælger præcis det helt rigtige tilvalg (eller HUM-fag eller hvad det er), hvor de nu tilfældigvis har valgt at bruge det. I forbindelse hermed vil vi gerne lige have lov til at rose AU (aka. mulighedernes rige, "land of opportunities") for at tilbyde dette væld af IT-løsninger – og især gennemsigtigheden af disse IT-systemers arbitrære, indbyrdes relationer.

Som den store, postmodernistiske filosof Bruce Lee sagde: "To

hell with circumstances; I create opportunities" – et slogan AU ufortrødent lever op til. Her kan vi kun håbe, at der i fremtiden kommer flere fantastiske muligheder for informationshøst på AU.

AU tilbyder også bunkevis af vidunderlig service i forbindelse med de forskellige systemer: Alle ansatte kan altid uden tøven fortælle dig, hvor du skal lede for at finde lige netop den information, du savner; AU er altid hurtig, kompetent og effektiv; systemerne er altid tip-top og klar-parat til brug – og når du sidder og stresser over eksamen og mangler det ene vigtige dokument fra AULA, er de altid venlige til lige at lukke siden ned for i stedet at lysne din dag op med glade budskaber såsom: "Fuck the jews!" Og når man derigennem bliver så lykkelig, så ekstatiske, så euforiske, har man så brug for dokumenter, brug for at vide hvor og hvornår man skal til eksamen, om man overhovedet skal til eksamen? Hvad skal man bruge disse arbitrære informationer til, når AU, som den uendelige brønd af episteme det er, forknyder

denne absolutte, denne intrinsiske sandhed. For hvad er livet egentligt udover at bolle de jøder?!

BAGSIDENS BAGSIDE

